

МЕТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• БЕРЕЗЕНЬ • 2010 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО • 3/62 •

Італійський художник Дуччо ді Буонісенья (1255-1319) «Зісстя Христа в ад».

Піднесіться з гріха, тримайтеся правдивої Церкви і правдивої віри!

Страшна то річ, Браття милі, – потрапити до рук загниваного справедливого Бога. Страшна річ – бути вкинутим у пекельний вогонь; страшна річ – бути позбавленим щастя блаженних у небі.

Перед такою страшною карою стигне кров у тілі, а серце стискається зі страху. На таку страшну кару наражається грішник через один смертельний гріх. Гріхом смертельним може бути і діло, і думка, і слово, що перед людьми ніякою не є провинкою!

За одну грішну думку стали покарані небесні ангели навіть проклятими дияволами; за один гріх перших родичів увесь людський рід покараний. Одного гріха вистачить, щоб двері неба замкнути перед чоловіком і перед його ногами отворити пекельні ворота.

Хто з Вас зрешив, нехай плаче, нехай покутує, нехай любов'ю безконечно доброго свого Отця на небі стирає з душі пляму гріха, нехай гріхом брідиться і від нього відвертається, нехай його виправить і нехай просить всемілосердного Отця, щоб його гріх йому відпустив та прийняв його назад до своєї ласки так, як прийняв блудного сина його добрий батько.

Піднесіться з гріха, виправте своє життя і прагніть у кожній хвилині життя любити над усе Бога, котрий Вас так полюбить, що Сина свого з неба до Вас для вашого спасіння прислав; котрий Вас так любить, що бажає і хоче вашого спасіння, хоче Вас, як Отець своїх дітей, пригорнути до себе, у своїм вічнім царстві мати в себе, як дітей приймати.

Любіть найдорожчого, найсолодшого і найліпшого нашого Пана і Спасителя Ісуса Христа. Він із любові до Вас на хресті свою кров пролив; з любові до Вас клопочеться за Вас в Отця свого небесного і готовий би ще раз за кожного з Вас зокрема вмерти, щоб лише Ви навіки не загинули.

І в часі Служби Божої свою Кров проливає Він тайним способом,

відновлює жертву своєї смерті, щоб своєю Кров'ю й Тілом своїм Вас нагодувати.

Шануйте і любіть Пресвяту Вашу Матір Пречисту Діву!

Щасливий той із Вас, хто про Неї не забуває у щоденних молитвах; блаженний, хто Її прикликає, хто Її любить! Ще не чувано від віків, щоб Вона залишила християнина, який віддався під Її покров чи просив Її допомоги. Вона всіма своїми дітьми опікується, про всіх дбає (...).

Як будете так триматися правдивої Церкви і правдивої віри, Всевишній Бог про Вас не забуде, дасть Вам Свою святу ласку і буде Вас у житті благословити. З тією Божою поміччю зможете триматися християнської дороги життя, що визначена ніби десятьма великими святими стовпами – Божими заповідями. Не буде поміж Вами сварок і незгоди, не буде пияцтва ні нечистоти. Чесною, сумлінною працею здобудете ліпше дочасне буття і честь у людей. Поборете всі труднощі і заслужите собі нагороду в того найвищого й найліпшого Пана, в котрого ми всі на службі і котрий за кожне добре діло платить вічною нагородою. Той Отець наш небесний прислав для нашого спасіння Свого Сина Ісуса Христа, котрий, хоч був Божим Сином і правдивим Богом, зовчив народитися з Діви Марії вбогим чоловіком, щоб за нас умерти на хресті і ласкою Своєю відкупити нас від вічної смерті. Завдяки Йому маємо життя і спасіння.

Йому слава з Отцем і Святим Духом навіки. Амінь.

Писано в День святих апостолів Вартоломея і Тита дня 25 серпня (7 вересня) року Б[ожого] 1901.

Митрополит А. ШЕПТИЦЬКИЙ
Пастырське послання до вірних.

Сьогодні
у часописі "МЕТА":

2 – 3 стор.

Блаженнішому Любомирові
виповнилось 77 років

Моці св. Миколая-
чудотворця прибули до
Одеси

У храмі Покрови –
новий іконостас

4 – 5 стор.

То чому мовчав
Папа Пій XII?
Свідчення кардинала

Англійська Церква
на межі розколу

В Московського патріар-
хату хочуть забрати
Почаївську лавру

6 – 7 стор.

«Бог каже: Хочете? –
Маєте...» Інтерв'ю Блажен-
нішого Любомира Гузара

Реформа календаря
і пасхалії

8 – 9 стор.

Клуб знайомств. Щоб
серця єдналися в любові

То що таке наша совість?
о. Богдан Смуk

о. Микола Пристай –
невтомний робітник у Гос-
подньому винограднику

10 – 12 стор.

Мусульманський пропов-
відник, котрий прийняв
християнство. Інтерв'ю

Свято-Успенська Унівська
лавра. Студити.

Радяться екзорцисти.

ЗВЕРНЕННЯ з нагоди Дня пам'яті абортіваних дітей

Слава Ісусу Христу!
Дорогі у Христі!

У другу суботу Великого посту наша Церква через спільну молитву вшановує пам'ять абортіваних дітей. Цей день має стати часом скорботи за втраченими ненародженими дітьми, а також часом прощення та примирення.

Сьогодні ми все частіше стаємо свідками, як сучасна культура, зокрема, через практику абортів, перетворюється на культуру смерті. Відбувається драматична зміна світогляду людей, черствіння їхнього сумління, і це позначається на моральному стані всього суспільства та його цінностях.

Першою країною, яка в історії людства узаконила практику абортів на державному рівні, був Радянський Союз. Безбожна комуністична ідеологія, байдужа до прав і потреб людини як дитини Божої, ненависна до принципів буття, закладених у світ Богом-Творцем, ввела в людський закон фальшиве поняття – «право жінки на переривання вагітності». Далі ця практика поширилася в інші країни світу.

Дорогі у Христі! Не даваймо себе обманювати так званою «культурою», яка, вживаючи терміни «аборт», «переривання вагітності», «репродуктивне здоров'я жінки», «чистка», насправді приховує правду про страшний злочин – вбивство живої, але ще ненародженої людини.

Не даваймо себе звести, коли нас заспокоюють і говорять про «зародок», «фетус», «ембріон», «плід», начебто йдеться про щось незрозуміле, а не про живу людину, земна історія якої вже почалась і закінчиться тоді, коли Бог покличе її до себе у відповідний час!

Не вірмо аргументам про «вільний вибір» і «право» жінки на вбивство, коли у цьому «праві» ніхто не бере до уваги право на життя людини, зачатої не з власної волі!

Не оправдуймося чинними державними «законами», які дозволяють «переривання вагітності», порушуючи тим самим найголовніший закон – Закон Божий. Чинні державні закони визначають, що людина стає людиною лише після народження; схиляють також і нас повірити, що до цього у лоні матері розвивається якийсь згусток крові, бездушна матерія. Не забуваймо: ніщо не може стати людиною, якщо не було нею від самого початку!

Разом з тим, мусимо признати, що навіть держава починає розуміти, що аборт – це велике лихо, і тому Міністерство охорони здоров'я України проводить відповідні заходи, щоб його обмежити. Таку ініціативу треба нам підтримати.

Пам'ятаймо, що дар Божих Заповідей, який отримала людина, не є списком заборон на шкоду їй. Це – справжній дороговказ до успішного і щасливого життя, за який ми повинні повсякчасно дякувати Господеві. Натомість ігнорування Заповідей завжди приводить до гірких наслідків.

Нагадаємо всім, що Церква не перестав навчати: Бог забороняє позбавляти життя ненароджену дитину! Цей гріх є тяжким гріхом вбивства людини, незалежно від того, що про це говорять державні закони та чисто земські міркування! Перше-бо нам треба слухатися Бога, а не людини!

Коли ж позбавляють життя ненароджену дитину, то голос її крові кличе з землі до Бога про помсту (пор.: Бт. 4, 10). Тому тягар вбивства дитини неодмінно позначається на її батьках, їхньому потомстві та всіх, причетних до цього гріха. Його відбиток залишається як на фізичному, так і на психічному, емоційному, а також духовному здоров'ї.

Проте Господь сказав: «Коли мій народ, що зветься моїм ім'ям, упокориться, буде молитись та шукати обличчя Мого й навернеться від своїх лихих доріг, то Я почую з неба й прошу гріхи їхні й вигою їхню землю» (ІІ Хр. 7, 14). Тому у цей великопісний час просімо Господа Бога зіслати нам дар покаяння, прощення та примирення з абортіваними дітьми. Хай Всемилолюбивий Господь змилосердиться над нами, нашими матерями і батьками, поколіннями, над нашим народом та нашою державою, і дарує вічний побут біля Себе невинно убієним ненародженим дітям.

Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я
18 лютого 2010 року Божого

Блаженнішому Любомирові – 77

26 лютого 2010 року Главі Української Греко-Католицької Церкви виповнилося 77 років. Зважаючи на час Великого посту та щільний графік роботи, жодних особливих святкувань не передбачалося. Єдине, що пригадувало про це свято, це отримання численних привітань від єпископів УГКЦ, священників, представників державної та місцевих органів влади, інтелігенції.

«Дякуємо Богові за Вас, гідного наслідника славних провідників нашої Церкви: Митрополита Андрія та Патріарха Йосифа», – написав у привітанні від імені працівників Патріаршої курії владика Богдан (Дзюрах), керівник Патріаршої адміністрації. На переконання владика Богдана, Господь, доручаючи Блаженнішому Любомирові провід Церкви, збагатив і укріпив його дарами його попередників. «Від Митрополита Андрія Ви успадкували дар мудрості – мудрості молитви, мудрості аскези і мудрості простоти. Іншими дарами Митрополита Андрія для вас є мудрість євангельських рад і мудрість великого діла єднання християн. Натомість від ісповідника віри Патріарха Йосифа – Вашого святителя – Ви отримали у спадок мужність духа, витривалість у труднощах, незламність в ісповіданні святої віри», – читаємо у привітанні.

Одне з головних завдань, яке ставить перед собою Предстоятель УГКЦ, – єдність християн України. Саме він нещодавно виступив із ідеєю неконфесійної, або, згідно з нинішньою модою, «постконфесійної» єдності, тобто «єдності у різноманітності». «Нас об'єднує спільне Євангеліє, спільна традиція, але нам бракує щирого бажання бути разом. А це – можливе, абсолютно можливе. Тільки потрібно цього на правду дуже хотіти», – сказав в одному з інтерв'ю Блаженніший Любомир.

Нехай Господь збереже і примножить свої дари для Блаженнішого Любомира – йому на освячення, Церкві на зростання, а Богові на славу.

Департамент інформації УГКЦ

Владика Ігор уділив піддияконські свячення студентам VI курсу семінарії

24 лютого у Львівській духовній семінарії Святого Духа Високопреосвященніший владика Ігор (Возьняк) уділив піддияконські та нижчі свячення 15-ом студентам VI курсу. Чин поставлення на свіченосця, читця, співця та піддиякона Архипрей здійснив перед св. Літургією Напередосвячених Дарів, яку згодом молився разом із семінарією спільноту та гостями, що прибули до семінарії.

Після завершення богослуження владика Ігор звернувся до усіх присутніх з проповіддю, у якій привітав новопоставлених піддияконів зі здобутим саном та закликав «поступати в безгрішному житті, укріплювати себе у єдності з Богом та зростати у Його любові». Також Архипрей побажав «стреміти до вищого ступеня – священства, через свідчення праведного життя».

Відтак ректор семінарії о. Миколай Фредина висловив щирі слова вдячності владіці Ігорю за те, що його Високопреосвященство зробив для всієї семінаріної спільноти велике свято, «свято, в якому наші брати, приймаючи ласку Святого Духа – піддияконські свячення, будуть

своїми молитвами щораз то більше освячувати нашу семінаріну спільноту».

Тарас ОСТАФІВ,
медіа-центр

Львівської духовної семінарії Святого Духа

Владика Ігор освятив іконостас храму Покрова Богородиці

У день празника Стрітєння ГНІХ Архiepіскоп Львівський Ігор (Возьняк) відслужив святкову Літургію у храмі Покрова Пресвятої Богородиці, яким опікується Салезіянська спільнота Пресвятої Богородиці – Помічниця Християн (рік заснування

– 1936; канонічно заснована в 1994 р.). Правлячий Архипрей прибув на запрошення адміністратора храму о. Андрія Сенейка, аби розділити радість свята та освятити новий іконостас*.

На урочисту Літургію зібралися також представники монашескої спільноти УГКЦ, які на свято Стрітєння відзначають День богосвячених осіб. Архiepіскоп побажав монашеству служити Богові віддано і до кінця, брати приклад з життя праведного Симеона і богомільної Анни. Владика зауважив, що завданням є також постійно аналізувати своє життя, дбати за те, щоб наша побожність і посвята не замкнулися у нас.

Перебуваючи у салезіянській спільноті, владика Ігор відвідав також родинний дім «Покрова». У

ньому проживатимуть діти-сироти та діти з неблагополучних сімей. Для створення «Родинного дому «Покрова» Релігійне управління монастирів Салезіянського згромадження передало частину споруди церкви Покрови Пресвятої Богородиці. Наймолодші мешканці цього дому на згадку подарували Архiepіреєві свічку, яку виготовили власноруч, і побажали, щоб її світло пригадувало Христа, який завжди присутній між нами.

о. Павло ДРОЗДЯК,
прес-секретар Львівської
Архiepархії

Сторінки підготовано
прес-службою Львівської
Архiepархії УГКЦ

Глава УГКЦ взяв участь в інавгурації новообраного Президента України

25 лютого у Верховній Раді України, як відомо, відбулася церемонія інавгурації Президента України. У залі парламенту були присутні депутати від різних фракцій, голова Конституційного Суду, голова Центральної виборчої комісії, лідери та уповноважені представники низки країн, міжнародних організацій. Крім того, в інавгурації Президента України взяли участь представники Церков та

релігійних організацій України. УГКЦ на цій урочистій події представляли Блаженніший Любомир, Глава УГКЦ, та владика Богдан (Дзюрах), секретар Синоду єпископів УГКЦ.

Напередодні Блаженніший Любомир надіслав Вікторові Януковичу вітального листа (див. у додатку), у якому запевнив про молитовну підтримку, адже важливі завдання, які стоять перед Президентом України, «можна здійснити тільки при допомозі Божій». «Водночас, хочемо доложити усіх зусиль, щоб сумлінною та справедливою працею брати участь у розвитку нашої Держави на загальне благо усіх наших співвітчизників», – написав Глава УГКЦ.

Департамент інформації УГКЦ

Додаток

Високоповажному панові Вікторові Януковичу, Президентові України Високоповажний пане Президенте! Від імені Української Греко-Католицької Церкви, її Владик, духовенства, монашества та мирян бажаю привітати Вас з обранням на пост Президента України. Ми дуже свідомі того, яка важлива ця хвилинка у Вашому особистому житті та в житті нашого народу. Перед Вами – великі і важливі завдання, які остаточно здійснити можна тільки при допомозі Божій. Бажаємо запевнити Вас про молитовну підтримку. Водночас хочемо доложити усіх зусиль, щоб сумлінною та справедливою працею брати участь у розвитку нашої Держави на загальне благо усіх наших співвітчизників. Бажаю многих Божих благодатей, остаюсь щиро відданий у Христі Господі,

† Любомир

Семінарія Святого Духа відзначила 180-ту річницю з дня народження о. Дольницького

«Живи, пам'ятаючи про смерть, та учись, віруючи в перемогу», – саме ці слова св. Єроніма стали епіграфом вечора-пам'яті о. Ісидора Дольницького, який відбувся 22 лютого цього року з нагоди 180-ї річниці з Дня народження отця-прелата. Організатором цього вечора стало Братство «Введення в Храм Пресвятої Богородиці», засновником та довголітнім духівником якого був о. Ісидор.

Члени Братства поділилися з усією семінарією спільнотами роздумами про

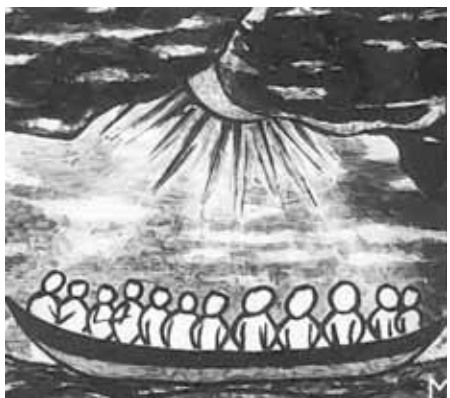

постать о. Ісидора як особу глибоко духовну, високоосвічену, науковця-літургіста та справжнього патріота своєї Церкви і її богослужбової традиції. На завершення концертної програми до всіх

присутніх звернувся ректор семінарії о. Миколай Фредина, який подякував студентам за добре організований вечір та закликав брати приклад із отця-прелата Ісидора Дольницького, щоб якнайкраще послужити своїй Церкві. Закінчився вечір спільною молитвою за прославу слуги божого о. Ісидора Дольницького.

Тарас ОСТАФІВ, медіа-центр Львівської духовної семінарії Святого Духа

Спільнота «Віра і Світло» відсвяткувала свій празник

У день свята Стрітіння Господнього у храмі Різдва Пресвятої Богородиці рух християнських спільнот «Віра і Світло» святкував своє спільнотне свято.

Різноманітні спільноти «Віра і Світло» з Жовкви, Стрия, Самбора, Нового Роздолу, а найбільше – зі Львова, молилися у спільній святій Літургії, яку служив о. Тома Кушка – капелан «Віри і Світла». Відтак, віросвітляни традиційно посвячували свічки та представляли присутні спільноти, вітаючи і співаючи одні одним радісних пісень.

Створили на парафії свято найперше для осіб неповносправних, а також для їхніх батьків та приятелів. Заснований у 1992 році, цей рух прийшов на Україну і на сьогодні вже налічує близько 30 таких спільнот.

Диякон Василь БІЛАШ

На фото: отець Тома Кушка, ЧСВВ, – капелан «Віри і Світла» та пані Оксана Луговик, лідер спільноти.

До Одеси прибули мощі святого Миколи Чудотворця

На фото: отець Ігор Тарас.

Настоятель храму святого апостола Андрія Первозванного (УГКЦ) отець Ігор Тарас привіз до Одеси з Донецька мощі святого Миколая Чудотворця. Перший молебень перед святиною відбувся в неділю, 21 лютого. «Одесити можуть при-

ходити вшанувати святу реліквію в будь-який із днів, коли їм це буде зручно. Храм на вулиці Гімназичній, 22/24 буде відкритий щодня з 9-ї ранку до 8-ї вечора», – повідомив о. Ігор. Мощі перебуватимуть в Одесі до 14 березня.

Як уже повідомлялося, у період перебування мощей святого Миколая в Одесі слугитимуться молебні за абортіваних дітей та їх батьків, які потерпають від постабортного синдрому, за моряків та їх родини, за дітей, за жертв тоталітарних сект і культів, за потерпілих від чаклунів, магів та екстрасенсів, а також слугитимуться акафісти.

Довідка: Святий Миколай, архи-

Святий престіл над мощами свт. Миколая в крипті базилики італійського міста Барі.

єпископ Мирлікійський (IV століття), вважається покровителем мореплавців. До нього часто звертаються моряки, яким загрожують пірати, потоплення або аварія корабля. Постійним

місцем перебування мощей святителя є крипта базилики святого Миколая в італійському місті Барі.

Відділ інформації Одесько-Кримського єкзархату УГКЦ

27 ЛЮТОГО – ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ АБОРТОВАНИХ ДІТЕЙ

Відповідно до Постанов 46-ї сесії Синоду єпископів Києво-Галицького Верховного Архiepіскопства УГКЦ від 14 вересня 2009 року, затверджено Програму протидії абортів в Україні. Серед заходів, передбачених програмою, є запровадження в нашій Церкві Дня пам'яті абортіваних дітей. Цей день відзначається щороку у другу суботу Великого посту. Цього року цей день припав на 27 лютого.

З благословення Блаженнішого Любомира Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я підготувала Звернення, яке Глава Церкви поручив душпастирям зачитати у неділю, 28 лютого, і додати під час Божественної Літургії два додаткові прошення до сугубої ектенії.

УРЯД ЗНИЗИВ ТАРИФИ НА КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ДЛЯ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО РІВНЯ, ЯК ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

24 лютого Кабінет Міністрів України прийняв постанову, згідно з якою тарифи на централізоване опалення, постачання гарячої та холодної води для релігійних організацій встановлюються на тому ж рівні, як і для населення. Про це після засідання уряду повідомив журналістам міністр із питань житлово-комунального господарства України Олексій Кучеренко, передає Інститут релігійної свободи.

Відповідно до ухвалені постанови, текст якої отримав ІРС, Кабінет Міністрів України вніс зміни до постанови № 955 від 10.07.2006 року «Про затвердження Порядку формування тарифів на виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води» та до постанови № 959 від 12.07.2006 року «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення». Зміни передбачають, що «органи влади, уповноважені встановлювати (погоджувати) тарифи, можуть визначити додаткові категорії споживачів» у разі дотримання певних умов рентабельності. Одночасно з цим, до обох з зазначених постанов Кабміну внесено доповнення про те, що «релігійні організації сплачують надані послуги за тарифами, встановленими для населення».

«Тобто ціни на тепло і на водопостачання для релігійних організацій будуть такими, як для населення, тобто по-мінімуму», – підкреслив міністр Олексій Кучеренко.

Як раніше повідомляв ІРС, на думку Держкомнацрелігій, внесення таких доповнень до цих постанов Кабінету Міністрів «відповідає загальній політиці держави щодо релігійних організацій, які сплачують за електроенергію та газ за тими самими тарифами, як і населення».

У липні 2009 року під час зустрічі з членами Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко запевнила, що уряд доведе до логічного завершення питання надання комунальних послуг Церквам за цінами, встановленими для населення. Цей процес Кабінет Міністрів розпочав у вересні минулого року з ухвалення постанови про встановлення для релігійних організацій тарифів на природний газ за мінімальними диференційованими цінами, передбаченими для населення.

ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ЗБОРІВСЬКА СПАРХІЯ ВШАНУВАЛА ПАМ'ЯТЬ ПАТРІАРХА ЙОСИФА (СЛІПОГО)

21 лютого духовенство та вірні Тернопільсько-Зборівської єпархії вшанували пам'ять Патріарха Йосифа Сліпого з нагоди 118-ї річниці від дня його народження. У парафіяльному храмі св. Обручника Йосифа села Заздрість (Тернопільщина) Архiepірейську святу Літургію очолив Преосвященний владика Йосафат (Говера), єкзарх Луцький. З ним співслужили синкел у справах мирян о. Андрій Романків, віце-ректор Тернопільської духовної семінарії о. Михайло Пастух та священники єпархії. Окрім мирян, вшанувати пам'ять ісповідника віри прибули викладачі та студенти Тернопільської семінарії, названої на честь патріарха Йосифа, а також молодіжні організації Тернопільщини.

У зверненні до вірних владика Йосафат говорив про сім'ю Патріарха Йосифа та значення батьків у вихованні майбутнього Глави УГКЦ: «Саме у родині майбутній Патріарх навчився працьовитості та отримав добре християнське виховання. Живий приклад віри батьків послужив йому за життєвий дороговказ, а глибока віра і довіра до Бога стали джерелом відваги та сили у нелегких випробуваннях».

Після св. Літургії відбувся процесійний хід до родинного дому Патріарха. Біля погруддя ісповідника віри була відправлена панахида. Відтак семінаристи представили духовний концерт.

о. Олег Харишин, прес-секретар Тернопільсько-Зборівської єпархії

ПОКЛОНИТИСЯ ТУРИНСЬКІЙ ПЛАЩАНИЦІ БАЖАЄ ПОНАД МІЛЬЙОН ПАЛОМНИКІВ

Вже понад мільйон осіб зарезерували місця в паломницьких групах, які прийдуть до Турину, аби поклонитися легендарній Плащаниці. Реліквія, яку прийнято вважати похоронною пеленою Христа, буде виставлена в катедральному соборі Турину з 10 квітня по 23 травня цього року. Як повідомлялося раніше, поклонитися Туринській плащаниці приїде і Папа Римський Венедикт XVI.

Квитки до туринського собору безкоштовні, проте їх обов'язково потрібно зарезервувати: таким чином організатори зможуть контролювати потоки паломників. Заповіти квиток можна на офіційному сайті Туринської плащаниці.

ІТАЛІЙСЬКЕ МІСТО ЗОБОВ'ЯЗАЛО ВСІ ДЕРЖАВНІ УСТАНОВИ РОЗМІСТИТИ У СЕБЕ РОЗП'ЯТТЯ

У листопаді минулого року Європейський суд з прав людини визнав наявність розп'яття у шкільних класах порушенням прав батьків на виховання дітей згідно з їх переконаннями. Однак власті італійського міста Галдзіньяно Термі, всупереч рішенням Євросуду, визнали християнські розп'яття обов'язковими у всіх державних установах. Днями міська рада абсолютною більшістю голосів схвалила відповідну поправку до статусу міста.

Загалом минулорічне рішення суду в Страсбурзі викликало бурхливу реакцію. Чимало міністрів, політиків та громадських діячів не погодилися з таким рішенням судової інстанції, а уряд Італії заявив, що оскаржить рішення про розп'яття в Європейському суді.

СКІЛЬКИ ХРИСТІАН Є В ІЗРАЇЛІ?

У Назареті проживає найбільше християн в Ізраїлі. Найновіші дані щодо кількості визнаючих Христа подає звіт ізраїльської статистичної установи. Він, однак, не охоплює християн на території Палестинської автономії і враховує в дослідженнях лише громадян Ізраїлю.

У 2009 році в Ізраїлі проживало 154 тис. християн, тобто 2,1% місцевого населення. Переважна більшість із них (81%) – це арабомовні християни, решта – переважно емігранти з країн колишнього Радянського Союзу, а також невелика кількість івритомовних вірних, зібраних у чотири спільноти.

86% християн мешкає у великих містах, більшість із них – в Галілеї. Найбільш християнськими містами є Назарет (20 тис. вірних), Хайфа (14 тис.), Єрусалим (близько 13 тис.) і Шефарам (9 тис.).

До цих вірних слід додати тисячі емігрантів з Філіппін, Африки та Румунії, які працюють в Ізраїлі і сповідують віру в Христа, але оскільки не мають ізраїльського громадянства, то не були враховані у звіті ізраїльської статистичної установи.

ЦЕ НЕ ЖАРТ – МАСОНСТВО ВИРУШАЄ НА ВІЙНУ З ЦЕРКВОЮ

Колишній великий майстер Великого Сходу Франції Жан-Мішель Кійярде закликає до об'єднання масонів на захист секуляризму Європи, який нібито перебуває під загрозою. На його думку, Церква має занадто великий вплив на політику старого континенту.

«Необхідно, аби різні масонські чини взяли до політики в доброму значенні цього слова [...], інформували про секуляризм і заявляли про свою незгоду з тим чи іншим урядовим чи європейським рішенням», – розповів бельгійській газеті «Le Soir» колишній великий майстер Великого Сходу Франції. Він хоче, аби «вільні муляри» відкривали в Брюсселі власні представництва, які були б цілеспрямовані на лобювання в європейських установах.

На думку масона, загрозою для секуляризму є передбачений лісабонським трактатом «регулярний і відкритий» діалог органів ЄС з релігійними спільнотами. Крім того, на чолі найважливіших органів Євросоюзу стоять політики християни-демократи. Вільні муляри повинні співпрацювати, серед іншого, у сфері поширення «концепції просвітництва людини і громадянина» з наголосом на «рівності незалежно від віри, раси чи сексуальної орієнтації».

ЧВАРИ У СЕРБСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ

Синод Сербської Православної Церкви відсторонив від управління Рашко-Призренською єпархією, яка охоплює терени Косова, владика Артемія. Але владика Артемія, який має серйозну підтримку серед косовських сербів, відмовився підпорядкуватися рішенням Синоду і фактично створив новий розкол в сербському православ'ї.

Близько 14-ї години на свято Стрітіння (15 лютого) прихильники владика Артемія спробували захопити катедральний собор єпархії. У бійку, яка виникла внаслідок цієї спроби, мусили втрутитися представники міжнародних миротворчих сил у Косово. На щастя, у цій кулачній дискусії на тему православної юрисдикції щодо Косова ніхто серйозно не постраждав.

В Іспанії зростають пожертвування на користь Католицької Церкви

У 2009 році Іспанська єпископська конференція зареєструвала на 200.000 більше пожертвувань на користь Католицької Церкви, ніж у 2008 році. Ця новина звучить особливо втішно у зв'язку з ситуацією, що склалася останнім часом в Іспанії, де знову ввели обкладення пожертвувань податком. Більше того, держава вже не гарантує жодних мінімальних субсидій для Церкви, яка тепер може розраховувати лише на добровільні пожертви. Іспанська єпископська кон-

ференція підкреслює, що отримані пожертви дозволять «підтримати основну

діяльність Церкви на звичному рівні», і додає, що «із введенням нової системи вибір громадян стає вирішальним». Їм вирішувати, чи жертвувати якусь суму під час щорічної декларації податків.

Іспанські єпископи подякували всім, хто зробив свій внесок, і нагадали про те, що всі інші форми співпраці, як ото складчина чи збір підписів, продовжують залишатися актуальними. «Поставити галочку в декларації доходів на користь Церкви, – написано у

зверненні владик, – нічого не коштує, але багато що дає». Церква, підкреслюють єпископи, активно працює і в соціальній сфері: з дітьми, літніми, інвалідами, емігрантами, посилаючи місії в найбідніші частини світу. Все це можливо завдяки добровольцям і добровільним жертвам тих, хто в Церкві знайшов надію. Завдяки цьому Церква навіть малими коштами вдається зробити багато для багатьох, говориться у зверненні.

В Єгипті відреставрували найстаріший християнський монастир

Єгипетські фахівці оголосили про закінчення реставрації найстарішого у світі християнського монастиря, повідомляє «Associated Press».

Монастир святого Антонія знаходиться поблизу Заафарана в Східній пустелі, на березі Червоного моря. Антоній, оголошений після смерті святом, оселився відлюдником в цих місцях у III столітті. Після його смерті послідовники Антонія звели довкола могили монастир, оточивши його фортечними стінами. На могилі була споруджена церква святого Антонія. Комплекс датується приблизно 350 роком.

Реставрація монастиря святого Антонія тривала вісім років і коштувала 14,5 мільйона доларів США. Глава єгипетської Верховної ради з питань історич-

ної спадщини Захі Хавасс, який оголосив про закінчення робіт, підкреслив важливість того, що реставрацією займалися мусульмани. «Ми маємо намір відновлювати будь-які пам'ятники історії, без огляду на те, чиї вони – коптські, юдейські чи мусульманські», – заявив Хавасс.

Як відзначає AP, оголошення про завершення реконструкції з'явилося через місяць після найсерйознішого загострення стосунків між християнами і мусульманами в Єгипті за останні 10 років. Після того, як у православний Свят-вечір в передмісті Наг-Хаммаду було вбито шістьох коптів, власті Єгипту різко критикувалися за неухвагу стосовно питання співіснування християн і мусульман в одній країні. У

той же час Хавасс заявив, що зв'язку між цими двома подіями немає. «Закликаю всіх забути той інцидент», – додав археолог.

Реставрація монастиря фінансувалася з єгипетського бюджету. Під час робіт фахівці відновили стіну, яка оточує монастир, і стіни двох головних храмів монастирського комплексу – церкви Апостолів XIV століття і церкви святого Антонія VI століття. Крім того, були відреставровані чернечі келії, вежа VI століття, що захищала ченців від чисельних набігів бедуїнів у середні віки, і розпис церкви святого Антонія. Також була встановлена сучасна каналізаційна система. Крім цього, під час археологічних робіт на території монастиря були виявлені руїни древніх чернечих келій, що

датуються IV століттям.

Зараз у монастирі, який є досить популярним серед паломників, перебуває кілька десятків ченців. А в самому 79-мільйонному Єгипті, який є переважно мусульманською країною, нараховується близько 8 мільйонів християн.

Свідчення кардинала про незрозумілу мовчанку Папи Пія XII

Днями в газеті «Osservatore Romano» опубліковано статтю, що торкається так званого мовчання Папи Пія XII з приводу винищення нацистами євреїв під час Другої світової війни. Стаття базується на свідченнях покійного кардинала Паоло Децці, опублікованих у виданні «Osservatore della Domenica» 28 червня 1964 року.

У 1942 році майбутній кардинал Децці проводив у Ватикані духовні вправи, в яких брав участь і Папа Пачеллі. У цих обставинах Святіший Отець і його духовний наставник мали можливість поспілкуватися доволі відверто. Папа Пій XII розповів йому про причину свого мовчання з приводу звірств нацистів в Німеччині і в окупованих країнах. «Всі нарікають на мовчання Папи, – сказав Святіший Отець. – Але Папа не може говорити. Якщо він почне говорити, буде гірше». Річ у тім, що у 1942 році Папа Пій XII надіслав три листи із засудженням звірств нацистів: один – «героїчному (за визначенням Папи) архієпископові Кракова» – майбутньому кардиналові Сапехе, а два листи були надіслані іншим польським єпископам. У відповідь вони подякували Святішому Отцеві, водночас попередивши його про те, що листи не можуть бути опубліковані, аби не ускладнити обставинку.

Кардинал Децці також спростовує звинувачення тих, хто твердить про бажання Пія XII знищити комуністів руками нацистів. «Так, небезпека комунізму існує, – говорив Папа, – але зараз нацизм набагато небезпечніший». Святіший Отець усвідомлював, що могли зробити нацисти в разі своєї перемоги, а саме – знищити Церкву і вигнати Папу до Америки. «Але я не

боюся і залишусь тут», – заявив Пій XII. Сміливість, з якою він виголосив цю фразу, ясно вказує на те, що його мовчання було продиктоване не страхом, а небажанням погіршити становище пригноблених.

Папа Пій XII зробив багато ініціатив щодо допомоги жертвам нацистського режиму. З відома німецьких кардиналів він прагнув налагодити контакт з Гітлером, але безрезультатно. Та ж невдача спіткала Святішого Отця і під час переговорів з Ріббентропом у Римі. І все ж, незважаючи на невдачі, Пій XII продовжував виконувати обов'язки глави Святого Престолу, прагнучи не торкатися політичних та військових аспектів, але надаючи, по можливості, захист і притулок цивільним особам та переслідуваним євреям. Так, у 1943 році, під час німецького панування в Італії, в Григоріанському університеті надали притулок деяким біженцям.

Серед багатьох свідчень про допомогу євреям під час Другої світової

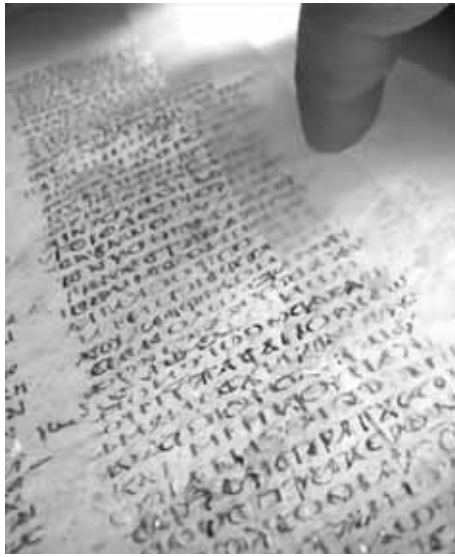
війни з боку Пія XII хотілося б відзначити історію Головного рабина Риму Дзоллі, який переховувався під час німецької окупації в сім'ї одного робітника. Після приходу союзників і звільнення від окупантів Дзоллі вирішив повернутися в християнство. 15 серпня 1944 року він прийшов до отця Децці і сказав: «Не думайте, що я це роблю з розрахунку. Я просто прошу про Хрищення. Нацисти відняли у мене все. Я бідний, проживу в бідності, помру в бідності, але це неважливо». Рабина Дзоллі охристили, надавши йому ім'я Євгеній – як вдячність охрищеного Папі Пію XII (світське ім'я – Євгеній Пачеллі) за його допомогу євреям.

Невдовзі після хрищення отець Децці супроводжував колишнього рабина Дзоллі на аудієнцію до Святішого Отця. Саме під час цієї аудієнції Дзоллі попросив Пія XII видалити з літургійних текстів вислів «perfidis iudaeis» («віроломних юдеїв»), образливий для єврейського народу. Через неможливість внесення змін до Літургії в терміновому порядку Папа Пій XII опублікував заяву, в якій уточнив значення латинського слова «perfidis» як «не віруючі», і при першій же нагоді словосполучення «perfidis iudaeis» було остаточно видалене з літургійних текстів.

Папа Пій XII прагнув не загострювати ситуацію своїми висловлюваннями. Зараз важко зрозуміти, допомогло його мовчання чи ні. Можливо, людина з іншим характером, наприклад, Пій XI, повівся б інакше. Але, на думку кардинала Децці, Папа Пій XII прагнув вибрати найбільш правильний шлях у ситуації, яка склалася на той час.

Судова тяганина навколо древнього рукопису

Британська бібліотека є законним власником Синайського кодексу – документ, який це підтверджує, знайдено в архіві Міністерства закордонних справ Російської Федерації.

Синайський кодекс, який вважається найстарішим пергаментним рукописом Біблії, в середині XIX століття був знайдений в синайському монастирі святої Катерини німецьким біблістом Константином Тішендорфом. У 1869 році цей рукопис було придбано для імператора Олександра II: настоятель монастиря на Синаї архієпископ Калістрат вручив дарчу грамоту про передачу Синайського кодексу російському посланцеві в Константинополі графові Ігнат'єву, повідомляє «Интерфакс-Религія» із поси-

ланням на газету «Коммерсант». При цьому російський уряд на знак подяки пожертвував Синайському монастиреві 9 тис. рублів і нагородив архієпископа та декількох ченців орденами. У Петербурзі Синайський кодекс було поміщено в Публічній бібліотеці.

У 1933 році за розпорядженням Сталіна згаданий рукопис був проданий Британській бібліотеці за 100 тис. фунтів стерлінгів. Проте невдовзі після відправки кодексу до Лондона монастир святої Катерини розпочав боротьбу за рукопис, заявляючи, що його було вивезено з обителі обманним шляхом. Тепер же знайшлося документальне підтвердження законності операції між монастирем і Російською імперією.

Почаївську лавру хочуть забрати у Московського патріархату

Депутати Тернопільської облради вважають, що споруди Почаївської Свято-Успенської лаври необхідно вилучити з довгострокової оренди громади Православної церкви Московського патріархату. Під час сесії 11 лютого вони звернулися до Прем'єр-міністра з вимогою скасувати рішення, яким лавру вилучили зі складу заповідника, у складі якого святиня перебувала до 2003 року (споруди Почаївської лаври у 2003 році передали у безкоштовну оренду громаді Православної церкви Московського патріархату аж до 2052 року).

«Зараз Почаївська лавра стала на Тернопіллі осередком українофобства, – зазначив заступник голови облради Олег Боберський. – Літургії відправляються російською мовою, література друкується також російською. Монахи лаври вороже ставляться до представників інших конфесій, зокрема, до православних Київського патріархату».

На попередньому засіданні сесії облради депутати створили тимчасову комісію, яка займалася вивченням процесу передачі лаври та її діяльності зараз. Члени комісії з'ясували, що нині на території лаври здійснюється незаконний видобуток будматеріалів.

Турбувалися депутати і можливістю перебування на

території лаври представників російських спецслужб. Річ у тім, що на території Кременецького району, де знаходиться лавра, правоохоронці постійно виявляють іноземних громадян, які перебувають там з порушенням міграційного законодавства. Переважно це громадяни Росії, Молдови та інших країн СНД. Однак членам тимчасової комісії не вдалося ні підтвердити, ні спростувати ці дані.

Вервиця, на якій моляться вірні Англійської церкви.

За повідомленням низки британських засобів масової інформації («Дейлі Телеграф», «Рейтер», «Таймс» та ін.), в Англійській Церкві зростає напруження, пов'язане з проблемою зведення жінок в єпископський сан. Дискусії довкола цього

Англійська церква на межі розколу

питання тривають вже не один рік.

Англійці-традиціоналісти (цей рух всередині Англійської Церкви інколи називають «прокатолицьким»), які не сприймають жіночого священства, вимагають, аби їхня Церква надала їм такі ж права, які недавно були запропоновані англійцям-конвертитам Папою Венедиктом XVI, а саме – можливість мати автономні, екстериторіальні церковні структури, очолювані власними ієрархами. Якщо ж ця вимога про створення «паралельної ієрархії» і «Церкви всередині Церкви» виконана не буде, традиціоналісти погрожують масовим виходом з Англійського Співтовариства.

З іншого боку, погрози вийти з Англійського Співтовариства й утворити власну незалежну деномінацію прозвучали і з табору євангельського руху всередині Англійської Церкви. Між іншим, втрата англійсько-євангелістів буде особливо відчутною для церковних структур, очолюваних архієпископом Кентерберійським, оскільки саме з середовища євангелістів надходять найщедріші пожертвування.

Тим часом спеціальна Комісія Синоду Англійської Церкви у справах традиціоналістів, створена торік на сесії Синоду, в представленому 8 лютого учасникам нової сесії Синоду документі відкинула можливість

Архієпископ Кентерберійський Роуен Вільямс.

компромісу з противниками ліберальних реформ. На думку деяких спостерігачів, це робить розкол Англійського Співтовариства неминучим вже в найближчому майбутньому. Але поки що всі заангажовані в конфлікт сторони уникають остаточних рішень.

Єпископа-лефевриста Річарда Вільямсона знову викликають до німецького суду

Суд німецького Регенсбурга надіслав нову повістку британському єпископові-традиціоналісту Річарду Вільямсону. Як повідомляє Reuters, прелата судитимуть за заперечення

факту голокосту, що в Німеччині вважається кримінальним злочином.

Десять років тому Вільямсон в інтерв'ю шведському телебаченню заявив, що в нацистських таборах смерті не було газових камер і що Третій Рейх знищив не більше 300 тисяч євреїв (на думку більшості істориків, убито було 6 млн євреїв). Оскільки з журналістами шведського телеканалу єпископ Вільямсон зустрічався в Регенсбурзі, то міська прокуратура завела на нього справу. Перше слухання відбулося торік – суд присудив Вільямсону штраф у розмірі 12 тис. євро. Вільямсон відмовився його сплачувати і подав апеляцію, яку суд і розгляне 16 квітня.

Прес-секретар регенсбурзького суду Томас Фрік заявив, що Вільямсону доведеться бути присутнім на слуханні

особисто (на перший суд прелат не з'явився), – інакше сплата штрафу стане обов'язковою.

69-літній єпископ Вільямсон належить до традиціоналістської групи «Братство святого П'я Х», заснованої покійним архієпископом Марселем Лефевром. У 1988 році Лефевр без дозволу Папи висвятив чотирьох єпископів (включно з Вільямсоном), за що він і ці прелати були відлучені від Церкви. Торік Папа Венедикт XVI зняв з послідовників Лефевра кару відлучення, і між Ватиканом та Братством св. П'я розпочалися переговори. Незабаром після цього кроку Папи стало відомо про скандальне інтерв'ю Вільямсона, яке викликало лавину критики на адресу Святого Престолу.

/www.MilitesChristiImperatoris/

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКУ ЛАВРУ І СОФІЮ КИЇВСЬКУ МОЖУТЬ ВИЛУЧИТИ ЗІ СПИСКУ ОБ'ЄКТІВ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

На початку лютого Україна зобов'язана була подати в ЮНЕСКО звіт про те, яких заходів вжито для виправлення критичної ситуації, що склалася довкола Софії Київської та Києво-Печерської лаври. Ці об'єкти входять до переліку світової культурної спадщини, і експерти ЮНЕСКО регулярно відстежують їхній стан. Торік вони винесли Україні суворе попередження. Річ у тім, що елітні новобудови вже впритул підбираються до Лаври і Софійського собору, не лише закриваючи архітектурний ансамбль, але й провокуючи невидимі для ока рухи ґрунту. Зокрема, стан знаменитих лаврських печер експерти ЮНЕСКО оцінили як «загрозливий».

Тепер країну можуть внести до «чорного списку», а потім і взагалі вилучити об'єкти з переліку світової спадщини. Дати Україні ще один шанс чи ні, в ЮНЕСКО вирішуватимуть на сесії в липні цього року.

Формально комплекс Києво-Печерської лаври перебуває у віданні Міністерства культури України, проте правом власності на об'єкти володіє Київська міська адміністрація. Погоджує будівельні роботи Державна служба з питань національної культурної спадщини. Дирекція заповідника відповідає лише за музейну і наукову роботу. На значній частині території усім відає Церква. Бюджетні кошти на реставрацію священнослужителям виділяє ще одне Міністерство – регіонального розвитку.

ЛАДАН ПРОТИ РАКУ

На думку вчених-імунологів, ладан можна використовувати при лікуванні ракових захворювань. Так, зокрема, вважає вчений-імунолог Махмуд Сухалі. Спільно з колегами з університету Оклахоми (США) цей уродженець Іраку проводить експерименти, пов'язані з виділенням активного інгредієнта зі смоли ладану, який, можливо, здатний зупинити розповсюдження ракових клітин, повідомляє Німецьке агентство католицьких новин. Зараз проводяться випробування на тваринах: їм вводять спеціальний розчин емульсії, куди входить і компонент ладану.

Дерево ладану (*Boswellia Sacra*) росте в горах Оману неподалік Салалі. Інші його види ростуть у Ємені, Сомалі, Ефіопії, Еритреї, Судані та Індії. У димі ладану міститься ацетат інценсолу, який має антидепресивну дію.

В КАЛІФОРНІ МЕР ПРОГОЛОСИВ СВОЄ МІСТО ХРИСТИЯНСЬКИМ

Ланкастер – шосте за величиною місто в окрузі Лос-Анджелес, в ньому проживає близько 120 тисяч мешканців. Мер цього містечка Рекс Перріс звернувся до мешканців з офіційною промовою, в якій закликав їх проголосувати за закон, згідно з яким засідання міської ради відкриватимуться молитвою «Отче наш». «Ми – зростаюча християнська спільнота, тож давайте не будемо цього соромитися», – закликав мер.

Глава Ісламського інституту Долини Антилопи Камал аль-Хатоб заявив, що слова мера «змушують мусульман почуватися чужими». «А це – не в душі Америки: Америка – для всіх», – сказав він.

КАПЕЛАНА ПОЛЬСЬКОЇ «СОЛІДАРНОСТІ», УБИТОГО В 1984 РОЦІ, ПРИЧИСЛЯТЬ ДО ЛИКУ БЛАЖЕННИХ

Польський католицький священник Єжи Попелюшко, убитий понад 25 років тому агентами таємної поліції комуністичної Польщі, має бути на початку червня цього року причислений до лику блаженних. Про це, як повідомляє АРР, заявив днями архієпископ Варшави Казімеж Нич.

З благословення Папи Римського Венедикта XVI урочиста церемонія беатифікації відбудеться 6 червня в польській столиці на площі Пилсудського (саме на цьому місці в 1979 році Папа Римський Іван Павло II, який прибув до Польщі з візитом, очолив незабутню для всіх поляків месу просто неба). Венедикта XVI на урочистій церемонії представлятиме префект Конгрегації з канонізації святих архієпископ Анджело Амато.

Вбивство о. Єжи Попелюшка в 1984 році стало найгучнішим політичним вбивством за всі післявоєнні роки в Польщі. Цей священник здобув величезну популярність на початку 80-х років як капелан профоб'єднання «Солідарність». Після введення в Польщі військового стану наприкінці 1981 року він закликав у своїх проповідях до безкомпромісної боротьби з комуністичною владою. Згодом убитий священник був визнаний Римокатолицькою Церквою мучеником.

Як виявило розслідування і подальший суд, його убили троє офіцерів служби безпеки, які працювали в департаменті, що займався Католицькою Церквою. До суду було притягнуто також колишнього заступника міністра МВС ПНР, керівника Служби безпеки Народної Польщі генерала Владислава Цястона, проте окружний суд Варшави у 2002 році не знайшов підстав визнати, що Цястон схилив згаданих вище офіцерів до вбивства священника, а потім допомагав їм замітати сліди.

www.baznica.info

ЛЮБОМИР ГУЗАР: «БОГ КАЖЕ, ХОЧЕТЕ? – МАСТЕ...»

Наталія Лебідь, сайт «Главред», 9 лютого 2010 р.

З чудовим тонким гумором і самоіронією глава Української Греко-Католицької Церкви кардинал Любомир Гузар зачіпає безліч питань – починаючи від того, коли слід вчасно йти з керівної посади, і закінчуючи тим, як Бог дивиться на нового Президента України. Господь Бог, каже Верховний архієпископ Любомир, лише раз втрутився у «президентські вибори», коли делегував пророка Самуїла до ізраїльського народу з «пропозицією» обрати собі за царя Давида. Відтоді Творець спостерігає за процесом, не накидаючи народу правителів. Він знає, хто очолить українську державу, але це не означає, що він сам особисто «голосує» за того чи іншого кандидата. Просто дозволяє електорату привести до влади того, кого ЦВК оголосила переможцем перегонів. Бог любить людську свободу, тому й дотримується нейтралітету. Чи є таке «невтручання» виправданим – окреме питання, здатне завести у нетрі богословської казуїстики. Ми ж говоримо із Владикою про більш земні та актуальні на сьогодні питання.

– Владико, голова відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського патріархату митрополит Іларіон заявив нещодавно, що «головною перешкодою для зустрічі патріарха Московського і Всія Русі з Папою Римським є ситуація на заході України». Він вмотивував це тим, що буцімто 500 православних парафій на заході України були передані УГКЦ. Чи мала місце така ситуація?

– Цей закид щодо неможливості зустрічі між Папою Римським і патріархом Московським повторюють безліч разів. Останнім часом – взагалі доволі інтенсивно і часто. І в цьому немає нічого нового. Бо й за попереднього патріарха те саме говорили. Давайте повернемося до історії. У 1946 році радянський уряд за наказом Сталіна вирішив ліквідувати нашу Церкву. Для цього організували і провели псевдособор, де було інсценізовано діяльність ініціативної групи, яка нібито запропонувала відректися від Берестейської унії і повернутися до лона «матірної» Російської православної Церкви. Священники, зігнані насильно до храму святого Юра, проголосували за те, що вони цю пропозицію приймають. А єпископи наші були вже рік як заарештовані. Тобто жодний наш єпископ не брав участі у цьому заході. Саме тому ми його називаємо «псевдособором». Після цього зібрання почалася ліквідація Церкви, і сталося так, що наші храми було передано Московському патріархату. В 1989 році радянський уряд дозволив знову реєструвати греко-католицькі громади...

– Не без втручання Риму, наскільки про це відомо...

– Тодішній президент СРСР Горбачов поїхав до Папи Івана Павла II і знав, що у Римі йому поставлять питання: а що з греко-католиками? Тож радянський уряд десь за тиждень перед відвідинами видав ту директиву щодо реєстрації. Але що сталося? Якщо люди у якійсь громаді казали, що хочуть залишатися у Православній Церкві, їх не перереєстрували. А близько тисячі громад одразу сказали

про те, що хочуть повернутися до Греко-Католицької Церкви. Були місцевості, де громади поділилися. Подекуди почалися конфлікти, нерідко інспіровані місцевими партійними ідеологами, що ставили собі за мету за будь-яку ціну перешкодити процесу відродження нашої Церкви. Ці конфлікти були доволі драстичними, прикрими, доходило навіть до кровопролиття – билися люди у церквах. Почали шукати розв'язку, інколи знаходили її, почергово використовуючи один і той самий храм. Сьогодні число конфліктних місцевостей є мінімальним, бо там, де були конфлікти, почали будувати другу церкву. Попри все, слід підкреслити, що твердження про те, що греко-католики буцімто відібрали насильно православні церкви, є абсолютно неправдивими. Вони просто повернули їх до власника. І ми в листах до високопоставлених осіб зазначаємо, що такі твердження почули, але де тому докази, що це – ваші храми? Прошу, нехай хтось дасть тому докази – завірені, достовірні, бо ми таких не знаємо.

– Може, варто було б зустрітися з патріархом Кирилом і все йому пояснити? Чи така зустріч неможлива?

– Ми залюбки зустрічались би на добросусідській базі. Але існують деякі труднощі. Якщо патріарх не може з Папою зустрітися, як він може зустрітися зі мною? Ми відкриті для зустрічі, для розмов, але без публічних, розтрублених по цілий світ закидів, що не мають доказів. Бо інакше дуже тяжко зібратися для якоїсь розумної спокійної розмови.

– І не тільки для розмови. За таких умов взагалі важко починати будь-яку спільну справу. Тому я й не розумію, про яку єдину помісну Церкву може йтися, якщо тільки між греко-католиками та православними Московського патріархату існують претензії, образи тощо. Але давайте спочатку уточнимо дефініції: що вкладає в по-

няття «єдина помісна Церква» особисто ви?

– Дивіться: Ісус Христос створив єдину Церкву. Ми всі кажемо: вірую в єдину, святу, соборну і апостольську Церкву. Через наші людські немочі, через наш гріх ми поділилися на безліч різних частин: є католики, є православні, є протестанти – всі вони християни... Остаточний ідеал – у тому, аби ми усі повернулися до первісної єдності. Ця єдність не мусить бути одноманітною. Ми розійшлися між собою: хтось ближче, хтось далі. Ми є дуже близькими з православними, і досить далекими – з протестантами, хоча і з ними спілкуємося на підставі хоча б того, що читаємо одну й ту саму Біблію і хочемо поводитися одне з одним як брати. Тим паче, ми є близькими з українськими православними – маємо спільне хрещення з часів святого Володимира. Шлях до єдності не є легким – різні нарости ускладнюють нам просування впродовж століть. Є різні стереотипи, які нам накиннули, але це можна подолати при наявності доброї волі. Ми, власне, не є чотири окремими Церквами – ми є чотири гілками однієї Церкви. Як виглядатиме наново об'єднана Церква? Напевно, що не так, як за часів Володимира, але ми ще не знаємо, як вона виглядатиме; ми тільки мріємо, щоб вона була єдиною. Якись розв'язки ми знайдемо...

– І все таки: які розв'язки ви сподіваєтеся знайти? Коли два вищі навчальні заклади зливаються в один, вони проходять певний момент уніфікації. Їх, зрештою, очолює один ректор. Якщо відштовхнутися від цього прикладу, давайте хоча б висвітлимо «керівне» питання: хто може посісти престол об'єднаної Церкви?

– Ми на сьогодні маємо практично чотирьох предстоятелів – митрополита Володимира, патріарха Філарета, митрополита Мефодія і мене (глави – відповідно – УПЦ МП, УПЦ КП, автокефальної та греко-католицької Церков. – Авт.). Якби ми на-

справді знайшли дорогу до єдності, то тільки один із нас був би предстоятелем. Кого оберуть? Я не маю жодної претензії, щоб глава Церкви походив з греко-католиків – православних більше... Ми вийшли з однієї історії, маємо ту саму мову, іконопис, музику, у нас безліч спільного, і ми маємо бути свідомі цього. Існують труднощі суто людського характеру, які необхідно подолати. Щодо прикладу, який ви подаєте. Провід буде той самий, тільки він буде вже не на лівому березі, не у Володимирському чи Успенському соборах, а сидітиме він у святій Софії, бо то є наша церква, наша спільна церква, наша мати.

– Це – чудова перспектива, але важко повірити у єднання вашої Церкви з Московським патріархатом, який вперто називає греко-католиків «уніатами», а Київському патріархату взагалі донедавна відмовляв у праві на існування. Які можуть бути шляхи подолання розбіжностей між людьми, які вперто не чують одне одного?

– От ви зараз чудово сказали: ми ще не чуємо одне одного, але все є можливим, коли ми хотітимемо цього. Буває так, що люди сваряться. От розсварилися брати: батьки їм залишили спадщину, а вони через неї заїдали чвари. Але минає час, і вони кажуть: чекайте, але ж ми брати, то що, ми будемо і надали ворогувати? Примирімося! Жиймо разом, будьмо разом. Для нас надзвичайно важливим є перш за все налагоджувати щораз тісніші братерські зв'язки з Церквами-сестрами Володимирського Хрещення в Україні, а вже тоді спільно міркуватимемо, як вибудувати наші стосунки з іншими християнськими центрами. Чи це є можливим? Я думаю, що так. Але на це потрібна добра воля усіх.

– Гарзд, Владико, дозвольте запитати про інше. Преса розтиражувала вашу заяву щодо того, що ви залишаєте престол УГКЦ. Це так і є?

– Ні, я сказав так: краще передати теплою рукою. Бо передати владу можна по-різному. Можна вмерти, і тоді потрібен наступник. Можна тяжко захворіти, і тоді хтось мусить прийти і посісти твоє місце. А можна спокійно, добровільно – крок за кроком – передати уряд (йдеться про керування Церквою – Авт.). Люди в моєму віці комусь мають схильність або вмирати, або хворіти (сміється). То чому не передати уряд спокійно? Це ж не означає втекти від Церкви... Я не є незаступимим, напевно, є ліпші від мене. І мені від того буде спокійно. Бо я вже не молодий, і безліч речей мені дається важко. Є певний досвід, це правда, але з урядом пов'язані обов'язки, які мені вже тяжко сповняти, а далі буде ще тяжче. Тож я хотів би передати уряд, а сам – робити щось інше, помагати в Церкві, бо в печері я не ховатимусь. А навіть якби я пішов у печеру, то це також є добрим – молився би цілий день за Церкву.

– Ви думали про кандидатуру наступника?

– Ні, конкретно про кандидатуру не думав. То обирає Синод, є певна процедура, а я нікого не

обираю.

– На президентських виборках, які щойно відбулися, ви закликали громадян в жодному разі не ставити позначку в графі «проти всіх». Це, відверто кажучи, не всім сподобалось. Адже «проти всіх» – це також вибір, також позиція...

– Насамперед хотів би значити, що офіційна позиція нашої Церкви щодо другого туру виборів була висвітлена у Синодальному Зверненні, і в цьому документі є подвійний заклик: голосувати відповідально і молитися про Божу поміч для народу в цей нелегкий час. Ці фундаментальні принципи залишаються незмінними. Церква не накидає ніякої розв'язки нікому і шанує людську свободу, залишаючи кожному Богом дане право жити і здійснювати вибір згідно зі своїм сумлінням. Що ж до згаданої вами графі «не підтримую жодного кандидата», то я вважав за потрібне звернути увагу на небезпечну тенденцію, пов'язану з таким голосуванням, а не наказувати комусь чи забороняти комусь щось – я собі такого права не приписував і не приписую.

Насправді така графа існує, і держава це дозволила. Але в чому полягає проблема? Ми відбули перший тур, де було 18 кандидатів, і кожен громадянин, який тверезо мислить, свідомий свого обов'язку, за когось голосував. Із тих вісімнадцятьох двоє осіб мають найвищий відсоток, і згідно з нашим законодавством, ми маємо зробити наступний крок і обрати з-поміж них найкращого. Ми маємо бути послідовними: якщо є вибори – маємо обирати. Принаймні ті, хто голосував за інших кандидатів, мусять поважно застаноятися над тим, чому більшість надала перевагу двом переможцям першого туру. Якщо комусь ці двоє не подобаються, то все одно більшість виборців готова довірити тим особам кермо держави. Тому варто бути послідовними у дотриманні засад демократії і прийняти такий чесний вибір більшості. Голосуючи «проти всіх», ми віддаємо іншим право обирати нам Президента. Не кажучи вже про те, що хтось міг би голосувати «проти всіх» спересердя, з озлоблення, що не пройшов «його» кандидат чи аби не брати відповідальності за наслідки виборів. А це зовсім не є ознакою зрілості. Є люди, які хочуть втекти від самих себе, щоб потім казати: я, мовляв, ні за кого не голосував. Але в тому і полягає громадянська зрілість: щоб взяти на себе відповідальність. Ми не маємо перед собою двох ангелів, але мусимо обирати – свідомо, зріло обрати. Мені закидали, що я схилився на той чи інший бік. То не є правда. Я був за те, щоб ми врахували ту обставину, що більшість громадян готова і обирати одного з двох. Це не виключає формального права окремих осіб голосувати «проти всіх», але це виключає їх самих з процесу вибору.

– Вісімнадцять кандидатів з першого туру – не аргумент. То й що з того, що їх було багато? Всі вони здебільшого – «старі обличчя», політики кучмівської доби... Кількість наявна, а якості

нема...
 А чому ніхто не подбав про те, щоб були нові люди? Де ті люди? Чому вони нічого не робили? Чому сиділи й споглядали, замість того, аби створювати нові партії, висувати нових кандидатів? До виборів слід готуватися заздалегідь, і то не тільки кандидатам, а й цілому суспільству. Може, це звучить парадоксально, але вибори не відбуваються в день голосування, — вони є підсумком певного процесу, який проходить суспільству, і неминуче відображають ступінь його громадянської зрілості.

— *Все в гроші упирається, Владико...*

— А в цілому світі — що, інакше? Грошей потребують усі, бо бути кандидатом — нині річ коштовна, але гроші не обов'язково мати в кишені — гроші можна збирати. Якщо люди взяли б та й сказали: ми хочемо нових людей, то можна було б і гроші знайти. Але ж люди нічого не робили — чекали, чекали, а тепер не можемо нарікати, але мусимо взяти певний урок для себе з тих виборів.

— *Під час президентських перегонів священників Православної Церкви Московського патріарха-*

ту звинувачували у тому, що вони агітували за Януковича. Втім, подібні закиди лунали й на адресу ваших святих отців. Хіба що в цьому випадку йшлося про іншого кандидата...

— Дивіться: я маю від Господа Бога мандат — проповідувати Євангеліє. І це — мій обов'язок. Але я не маю мандату казати людям: голосуйте за того чи іншого: ангел мені не з'явився і не оголосив, що я маю піти і сказати людям, за кого їм голосувати. Якщо хтось почуває, що він такий мандат має, то він помиляється. Може, він з якоїсь причини відчуває, що так було би правильно. Але наш Синод такого не робить. До мене надійшов лист від Петра Писарчука (керівника Львівського обласного осередку Партії регіонів, який звинуватив УГКЦ в тому, що вона агітує за Тимошенко — Авт.), і я написав йому відповідь, де ще раз виклав позицію нашої Церкви. Я також звернувся до владик з проханням нагадати священникам, щоб вони дотримувалися постанов Синоду щодо виборів. Хоча я не можу виключати випадків, що окремі душпастирі зловживають своїм священницьким авторитетом.

— *Ненавмисно?*

— Хтозна. Можливо, хтось і робив спроби підкупу... Нам про це нічого не відомо.

— *Писарчук конкретні приклади наводить?*

— Ні. Він тільки навів слова, які було сказано, і ці слова були досить образливими та неприйнятними ані з людської, ані з християнської точки зору. Він стверджує, буцімто наші священники таке говорять. Але не дав відомостей про те, що такий-то отець у такому-то селі казав...

— *Але могло таке бути?*

— Не маємо доказів цього, але остаточно не можемо цього виключати. В кожному разі зі свого боку ми ще раз перестерегли наших священників перед висловлюваннями, негідними священнослужителів. Сподіваємося, що вони прислухалися до нашої остороги.

— *Владико, якщо вся влада — від Бога, то наш нинішній Президент — також від Бога?*

— Ми не маємо приписувати Богові наші акти. Бог каже: «Хочете? — Маєте...» Розглянемо історію зі Святого Письма. Ізраїльський народ вийшов з єгипетського полону і захотів обрати собі царем Саула. Господь Бог сказав: «Якщо вони так хочуть...»

Я хотів бути їхнім володарем, але вони хочуть мати людину за царя — нехай мають». Саул, на жаль, не дуже добрим вдався. Тоді Господь послав пророка Самуїла і сказав йому знайти у Вифлиємі Давида, бо Божа воля була у тому, щоб Давид став царем. І пішов Самуїл, і знайшов Давида, бо Самуїл, бачите, мав такий «мандат»... І Давид сів на царство і будував Ізраїль як людина, обрана Господом. А у подальшій історії Ізраїлю були різні царі, які до того довели, що врешті-решт Ізраїль пішов у вавилонську неволю. Господь Бог знав про це, але більше Ізраїлю не послав нікого, нікого не називав поіменно. Тож сьогодні ми не можемо говорити, що обрали особу, яку хотів Бог. Таким був Божий допуск, а не Божа воля. А це не є одним і тим самим. Божа воля — коли Бог так хоче. А Божий допуск — коли Бог дозволяє. Візьміть поняття гріха. Хіба Бог хоче нашого гріха? Ні, не хоче. Але якщо ти хочеш грішити, пам'ятай, якими будуть наслідки. Господь Бог як ніхто зберігає для нас людську свободу. Немає на світі жодної держави, яка би так боронила нашу свободу. Тому не можна

казати на того чи іншого президента, що він є Божим помазаником. Чи хотів його Бог насправді, чи ні — то тільки Господь знає. У тому, що саме Бог допускає когось до влади, немає сумніву. А от чи він цю людину хоче — це цілком інша річ.

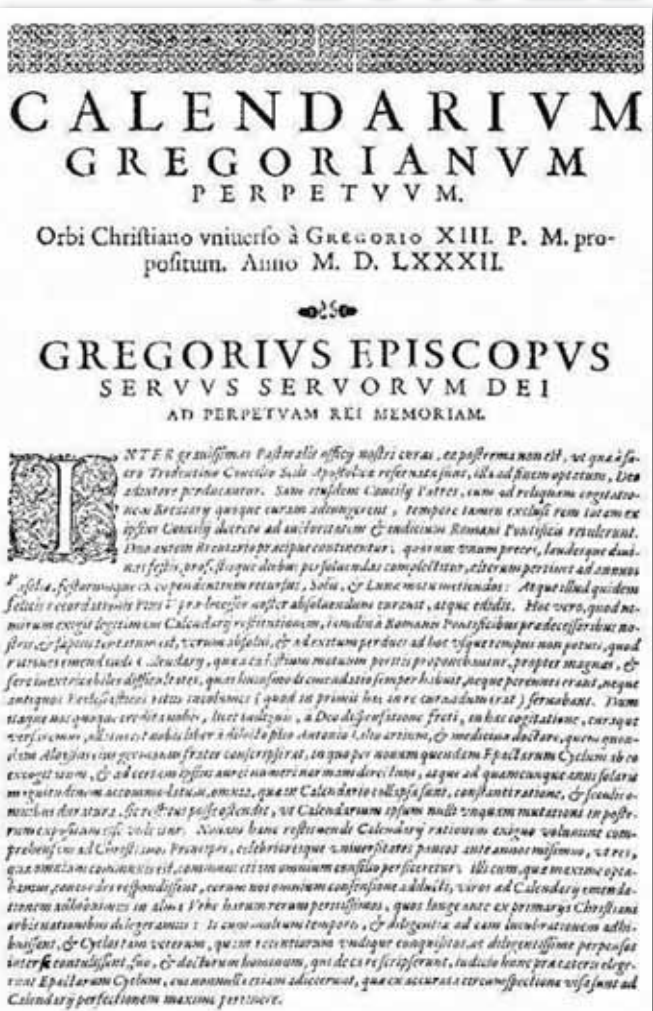
— *Віктор Ющенко був доволі лояльним керівником, зокрема, й щодо питань свободи слова, свободи віри... Ви очікуєте змін — позитивних чи негативних — після обрання нового Президента?*

— Церква не загине, Церква йтиме далі. Так само, як і Україна. Як воно буде — побачимо. Я тим не журюся. Надто багато залежить від нас самих — як ми себе поводитимемо і як громадяни, і як християни. Це все — спекуляції і певне політиканство: розмови про те, чого ми мусимо сподіватися. Ми не йдемо назад, до радянського режиму, до Сталіна... Там мало на що можна було розраховувати, там була повна загибель. Але тут — не така ситуація. Ми можемо про щось здогадуватися, над чимось замислюватись, але вибір вже зроблено. Кожен вибір є ризикованим — така вже його природа.

Степан Хулап, кандидат богослов'я

(Закінчення, початок у попередніх числах «Мети».)

Не раз доводилося спілкуватися стосовно «проблеми 2100 року» з православними священниками, які категорично заявляли, що якби Різдво з 2001 року почали святкувати 8 січня, то вони б радше припинили спілкування з канонічним єпископатом, «пішли б у ліси», але зберегли «справжню» (!?) дату цього та інших нерухомих свят. І таких, на жаль, немало. Проблема полягає в тому, що ніхто з них на питання про те, коли ми святкуємо Різдво Христове, не відповів «25 грудня», а називав григоріанське «7 січня». А це означає абсолютне незрозуміння принципів тієї традиції, носіями якої православні себе проголошують. Ті, хто готовий іти на новий розкол, уподібнюються до «старообрядців», чимало з яких через прихильність до «двоперстя» втратило благодать, утворивши розмаїті безпопівські секти. Історія свідчить, що, за винятком пасхальної суперечки II століття між Римом та Сходом, євхаристійне спілкування між Церквами, які святкували Пасху чи інші свята в різний час, ніколи не уривалося. Тому ті «ревнителі», які не причащають православних престіл після того, як на ньому служили православні греки (на жаль, такі випадки непоодинокі), виявляють у своїй поведінці не лише безглузді ревності, але і незрозуміння того, що у Церкві є догмою, а що — літургійною традицією.

Ось ще один недавній приклад. У 1997 році Всесвітня Рада Церков організувала в м. Алепо конференцію з питання пасхалії. Великдень 2001 року православні, католики та протестанти мали святкувати в один і той же день, тож було висловлено пропозицію, аби, починаючи з 2002 року, дата Великодня вираховувалася астрономічно (подібно, як це було вирішено на Нараді 1923 року). Проте це пропозиція виявилася настільки нереальною, що її можна розглядати лише як утопію. На жаль, православні делегати просто підписали цю угоду, не давши їй жод-

на небозводі, була б, за можливості, простою і, що найголовніше, була б циклічною, тобто, будучи розрахованою раз і назавжди на певний відрізок часу, позбавляла б необхідності проводити нові розрахунки. Великдень за такими таблицями святкується незалежно від того, чи відповідає його дата реальному положенню світил на небі. З цієї точки зору александрійська пасхалія з її 532-річним циклом — проста й елегантна. Але тоді ми повинні змиритися з тим, що через декілька тисяч років Великдень святкуватиметься влітку, а Різдво Христове — навесні.

З іншого боку, треба пам'ятати, що християнські пасхалісти не створювали чогось принципово нового в галузі обчислення часу. Подібно, як християнська Церква перейняла свого часу тодішній язичеський юліанський сонячний календар та юдейську систему обрахування часу, засновану на фазах місяця, так само Святі Отці перейняли з античної спадщини й астрономічні цикли, які були відкриті й описані за декілька століть до складення перших християнських пасхальних таблиць. Така гнучка позиція Церкви не перешкоджає нам нині використовувати й новітні досягнення астрономії. Проте відповідь на «календарне» питання має бути дане церковним розумінням, а не просто астрономами та математиками.

Як видно з історії розвитку православної пасхалії, її створення і введення в ужиток здійснювалися

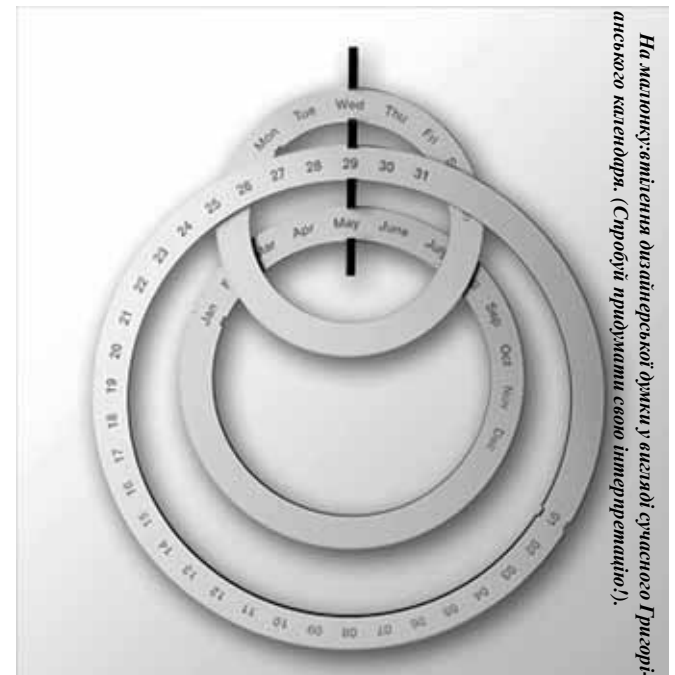
або окремими єпископами, або соборно. В будь-якому разі це були, по-перше, предстоятелі Церков; по-друге, вони добре зналися на астрономічній та математичній стороні справи, або ж залучали для цього фахівців. Цим досвідом необхідно керуватися і в наш час, беручи до уваги не лише технічний комплекс проблем і «точність» календаря, але й пастирську турботу Церкви про вірних, для яких календарно-пасхалійна традиція Православної Церкви є дуже важливою.

Тому необхідне не просто глибоке історичне, а насамперед внутрішньоцерковне дослідження питання календаря і пасхалії, яке є дуже складним і вимагає клопіткої роботи. Якщо такого вивчення не буде, то ми залишимося на рівні брошур, які продаються в церковних кіосках і часто просто тиражують помилкову інформацію. Ще раз підкреслимо, що сьогодні

не йдеться про проведення ще однієї реформи — їх в історії не бракує, — а про необхідність відповіді на питання, які ставить перед нами сучасність. Це повинно робитися на сторінках мас-медіа, шляхом дискусії і видання книг, в першу чергу серйозних наукових досліджень. Звичайно, сидіти і знатися на пасхальних таблицях IV-V століть дуже нудно й утомливо. Набагато легше просто видати чергову брошуру на кшталт «Юліанський календар або смерть», завзято захищаючи існуючий стан і проголошуючи анатому церковному проводу.

Недостатньо лише зберігати традицію — її треба розуміти і любити. І лише в цьому випадку вона стане не мертвою вбиваючою буквою закону, а перетвориться на живу легенду, творчо застосовувану життє Церкви.

РЕФОРМА КАЛЕНДАРЯ І ПАСХАЛІЇ

На малюнку зображено два календарі: зовнішній — юліанський, внутрішній — григоріанський. (Спробуйте порівняти свої календарі.)

БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ

ЧОЛОВІКИ:

21) група «Н»: НАЗАР. Українець, греко-католик, 23.04.1988 р.н.; ріст – 179 см.; вага – 69 кг.; очі – карі; волосся – шатен; (7) – здоровий; (8) – не маю; (10) – добрий, чуйний, спокійний, не конфліктний; захоплення, інтереси: – музика, книги, фільми, природа, подорожі; (11) – порядність, відвертість, спільність поглядів, взаємодовіра; (12) – так; (13) – товариські стосунки, створення сім'ї; професія: – автослюсар, електрозварник; (15) – матер. та житлово незалежний; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(097)-975-20-70.

22) група «Б»: МИХАЙЛО. Українець, греко-католик, 19.04.1959 р.н.; ріст – 168 см.; вага – 82 кг.; очі – карі; волосся – русе; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – доброта, ввічливість, врівноваженість; захоплення, інтереси: – різноманітні; (11) – добра, ввічлива, спокійна; (12) – так; (13) – 12 років; (14) – отримав церковне уневажнення подружжя; (15) – сину 15 років, здоровий, незалежний, живе окремо; професія: – інженер; (17) – матер. та житлово незалежний; (18) – народився: – Львівська обл.; проживаю: – м. Львів; контактний телефон: +38-(097)-496-27-77.

23) група «Н»: ОЛЕКСАНДР. Українець, греко-католик, 13.07.1964 р.н.; ріст – 172 см.; вага – 70 кг.; очі – зелені; волосся – чорне; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – добрий, товариський, сімейний; захоплення, інтереси: – мови, музика, Інтернет, антикваріат; (11) – добра, сімейна; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – вчитель; (15) – матер. незалежний; (16) – м. Львів; контактний телефон: +3-(097)-220-32-89.

24) група «Н»: АНДРІЙ. Українець, греко-католик, 21.07.1967 р.н.; ріст – 170 см.; вага – 62 кг.; очі – сіро-зелені; волосся – шатен; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – мовчазний, нерішучий, чуйний, відвертий, практикуючий християнин; захоплення, інтереси: – духовна література, музика, футбол, природа, мистецтво; (11) – поборжна, любляча господиня; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – художня різьба по дереву; (15) – проживаю з батьками; (16) – м. Львів; контактний телефон: +3-(096)-816-30-35.

25) група «Н»: ОЛЕКСАНДР. Українець, греко-католик, 20.04.1959 р.н.; ріст – 185 см.; вага – 89 кг.; очі – карі; волосся – брюнет; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – щирий, доброзичливий, уважний, відвертий, активний; захоплення, інтереси: – наука, спорт, активний та здоровий спосіб життя; (11) – вродлива, здорова, щира, природна брюнетка до 30 р., ріст не менше 165 см., можливо: розлучена, ЦУП, з дитиною; (12) – є; (13) – створення сім'ї; професія: – лікар; (15) – матер. та житлово незалежний; (16) – м. Львів; контактний телефон: +3-(067)-906-76-55.

26) група «Н»: ЮРІЙ. Українець, греко-католик, 06.05.1971 р.н.; ріст – 178 см.; вага – 74 кг.; очі – світло-сині; волосся – темно-русий; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – керівник; захоплення, інтереси: – здоровий спосіб життя, військові види спорту, правозахист, політична діяльність; (11) – щастя, здоров'я; (12) – так; (13) – товариські стосунки, створення сім'ї; професія: – директор; (15) – матер. та житлово незалежний; (16) – народився: – м. Київ; проживаю: – м. Трускавець; контактний телефон: +3-(093)-594-48-99.

27) група «Н»: ЄВГЕН. Українець, греко-католик, 28.05.1957 р.н.; ріст – 165 см.; вага – 60 кг.; очі – карі; волосся – брюнет; (7) – задовільний; (8) – паління; (10) – відповідальність, серйозність, правдивість, життєрадісний; захоплення, інтереси: – релігійна література, природа, готування; (11) – чесна, відповідальна господиня; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – прац. пенсіонер, заочне навч. на катехитич. курсах; (15) – матер. – середньо, житлово незалежний; (16) – м. Львів; контактний телефон: 221-08-82.

28) група «Н»: АНДРІЙ. Українець, православного обряду, 03.12.1968 р.н.; ріст – 174 см.; вага – 72 кг.; очі – коричневі; волосся – чорне; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – захоплення, інтереси: – англійська мова, спорт; (11) – порядність, бажання створити сім'ю; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – екскурсовод, туризм, працевлаштув. за кордоном; (15) – матер. та житлово незалежний; (16) – м. Львів; контактний телефон: +3-(096)-265-29-56.

ЖІНКИ:

28) група «Б»: ОКСАНА. Українка, православного обряду, 24.10.1959 р.н.; ріст – 165 см.; вага – 60 кг.; волосся – чорне; очі – коричневі; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – емоційність, комунікабельність,

ХРИСТІЯНСЬКИЙ КЛУБ ЗНАЙОМСТВ «НАША ДРУЖНА РОДИНА»

Добра, злагоди та любові всім Вам!

1) Всім дописувачам, які бажають ознайомитися із концепцією діяльності християнського клубу знайомств КЗНДР при газеті «Мета», з особливостями роботи даного Клубу, побажаннями і рекомендаціями координатора КЗНДР по співпраці з дописувачами, висвітленими в розділі «Клуб знайомств» газети «Мета» – звертатися до координатора християнського клубу знайомств КЗНДР при газеті «Мета» Олександра Романюка за тел.: 8-(032)-226-43-97 (пн., ср., пт. – з 15.00 до 19.00; або у: вт., чт. – з 11.00 до 15.00);

2) З червня 2008 року публікація всіх оголошень в рубрику «БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ» платна. В конверт на адресу Клубу знайомств при газеті «Мета» потрібно вложити: а) заповнену анкету; б) копію чеку про сплату коштів.

Номер рахунку: «Кредобанк», МФО 385372; ЗКПО 2195527115; р/р 2620201054588; Галімурка І.П.; Сума платежу: 15 гривень; Призначення пла-

тежу: поповнення рахунку.

При відсутності чеку про сплату коштів анкети не будуть опубліковані.

3) Послуга по ознайомленню з анкетними даними всіх членів КЗНДР, які розміщені в попередніх номерах газети «Мета» в рубриці «БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ» – надається тільки для членів КЗНДР!

Листи в християнський клуб знайомств КЗНДР надсилайте на адресу редакції газети «Мета»:

Клуб знайомств, координатору, редакція газети «Мета», площа св. Юра, 5, м. Львів Україна, 79000
Координатор КЗНДР
Олександр РОМАНЮК.

ДО УВАГИ ДОПISУВАЧІВ!

1) З № 3 (62) газети «МЕТА» оголошення: № 46 (жін) – знято з подальшої публікації.

2) Координатор КЗНДР не про-

поєднання протилежностей; захоплення, інтереси: – флористика, мистецтво, маркетинг; (11) – відповідальність, організованість, сімейний лідер, доброта; (12) – так; (13) – 10 років; (14) – вдова; (15) – донька, 14 р., здорова, захоплення: спорт, танці, флористика, комп'ютер; професія: – дизайнер-флорист (творча робота); (17) – матер. і житлово незабезпечена; (18) – народилася: – м. Ужгород; проживаю: – м. Львів; контактний телефон: +38-(067)-169-00-86.

31) група «Н»: ОЛЬГА. Українка, греко-католичка, 14.01.1958 р.н.; ріст – 175 см.; вага – 68 кг.; очі – карі; волосся – чорне; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – врівноважена, надійна, порядна; захоплення, інтереси: – вишивка, картини, театр, фітотерапія, природа, квіти, замки; (11) – розумний, інтелегентний, господар, життєрадісний; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – провідний економіст; (15) – матер. і житлово забезпечена; (16) – народилася: – м. Судова Вишня; проживаю: – м. Львів; контактний телефон: 69-69-65.

34) група «Н»: ОЛЕСЯ. Українка, греко-католичка, 25.02.1974 р.н.; ріст – 166 см.; вага – 56 кг.; волосся – каштанове; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – правдива, добра, романтична; захоплення, інтереси: – мистецтво, спорт, подорожі (в т.ч. гірські), історія України; (11) – чесний, добрий, розумний; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – викладач ВНЗ; (15) – матер. і житлово незалежна – відносна; (16) – м. Львів; контактний телефон: kedryna@gmail.com.

35) група «Н»: ІВАННА. Українка, православного обряду, 19.01.1966 р.н.; ріст – 164 см.; вага – 60 кг.; очі – карі; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – добра; захоплення, інтереси: – широке коло зацікавлень, книги, квіти; (11) – працелюбність, порядність; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – бібліотекар, працюю у Львові; (15) – проживаю з батьками; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(067)-902-42-77.

36) група «Б»: КАТЕРИНА. Українка, греко-католичка, 05.03.1939 р.н.; вага – 70 кг.; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – захоплення, інтереси: – ніякі; (11) – вік 65-70 р., доброта, чуйність, чесність, щоб не пив і не курил; (13) – 4 роки; (14) – вдова; (15) – 2 доньки: 47 р. та 34 р., живуть окремо; (16) – пенсіонерка; (17) – матер. і житлово незалежна; (18) – народилася: – Львівська обл.; проживаю: – Винники; контактний телефон: 296-38-81.

39) група «Н»: ІРИНА. Українка, греко-католичка, 28.03.1970 р.н.; ріст – 157 см.; вага – 58 кг.; очі – голубі; волосся – русяве; (7) – здорова; (8) – не маю; (10) – добра, любляча, вірна; захоплення, інтереси: – любов до дітей, читання, готування смачних страв; (11) – розумний, добрий; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – вихователь в дитсадку; (15) – матер. і житлово не-

залежна; (16) – смт. Рудно; контактний телефон: +38-(097)-298-27-12.

40) група «Б»: ОЛЬГА. Українка, греко-католичка, 26.08.1975 р.н.; ріст – 160 см.; вага – 57 кг.; очі – карі; волосся – каштанове; (7) – відносно добрий; (8) – не маю; (10) – намагаюсь жити по Божих заповідях; захоплення, інтереси: – читання релігійної літератури, Святого Письма; (11) – чесний християнин; (12) – так; (13) – 5 років (30 р.); (14) – отримала церковне уневажнення подружжя; (15) – син 8 років, часто хворіє простудами, алергічний; професія: – колеждж по спец. «Банківська справа», зараз не працюю; (17) – матер. залежна від батьків, житлово незалежна; (18) – м. Львів; контактний телефон: +38-(097)-346-64-39.

42) група «Н»: МАР'ЯНА. Українка, греко-католичка, 21.09.1973 р.н.; ріст – 156 см.; вага – 52 кг.; очі – зелено-коричневі; волосся – русяве; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – відповідальна, вірна, принципова, неідеальна; захоплення, інтереси: – подорожі, музика, шиття; (11) – надійний, розумний; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – лікар; (15) – проживаю з матір'ю; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(067)-708-29-91.

43) група «Н»: МАРІЯ. Українка, греко-католичка, 17.11.1955 р.н.; ріст – 158 см.; вага – 63 кг.; очі – сірі; волосся – блондинка; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – зла, дратівлива, невірівноважена, лінива до молитви та до праці; захоплення, інтереси: – не маю; (11) – без шкідливих звичок; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – тимчасово безробітна; (15) – матер. і житлово незалежна; (16) – м. Львів; контактний телефон: 244-23-52.

44) група «Н»: МАРІЯ. Українка, греко-католичка, 23.08.1978 р.н.; ріст – 150 см.; вага – 55 кг.; очі – каштанові; волосся – каштанове; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – спокійна, врівноважена; захоплення, інтереси: – читання, вишивання, подорожі; (11) – товариський, врівноважений, без шкідливих звичок; (12) – так; (13) – товариські стосунки, створення сім'ї; професія: – державний службовець; (15) – матеріально незалежна; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(096)-820-66-24; або: +38-(096)-708-94-81.

45) група «Н»: ІРИНА. Українка, греко-католичка, 03.06.1976 р.н.; ріст – 168 см.; вага – 60 кг.; очі – блакитні; волосся – русяве; (7) – задовільний; (8) – не маю; (10) – доброта; захоплення, інтереси: – читання, майстерність; (11) – товариський, врівноважений; (12) – так; (13) – товариські стосунки, створення сім'ї; професія: – продавець одягу; (15) – матеріально незалежна; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(067)-196-36-51;

47) група «Н»: ІРИНА. Українка, греко-католичка, 11.02.1970 р.н.; ріст – 176 см.; вага – 74 кг.; очі – сіро-голубі;

водить листування з дописувачами. Консультації по всім запитанням, які виникають у дописувачів, координатор КЗНДР проводить виключно по телефону 8-(032)-226-43-97 за вказаним вище графіком роботи;

3) До друку в газету не допускаються оголошення від тих дописувачів, які не виконують вимог концепції (статуту) клубу, а саме:

- не відповідають на всі пункти «АНКЕТА...» – зокрема: сімейний стан, тривалість самотнього життя – (для дописувачів групи «Б»);

- не вказують свій контактний телефон;

- не провели оплату коштів поштою за публікацію оголошення або через неухважність надсилають кошти на інший рахунок;

- надсилають інформацію про себе листом на бланках не встановленої у Клубі форми і т.п.). Будьте уважні!

волосся – русяве; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – доброзичлива, врівноважена, романтична, відповідальна; захоплення, інтереси: – подорожі, театр, книжки, англ. мова; (11) – впевнений в собі, рішучий, ширий; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – біолог, працюю в медицині; (15) – матер. і житлово незалежна; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(067)-834-89-16;

48) група «Н»: ГАЛИНА. Українка, греко-католичка, 19.04.1978 р.н.; ріст – 170 см.; вага – 60 кг.; очі – карі; волосся – каштанове; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – відповідальна, з почуттям гумору, доброзичлива, товариська; захоплення, інтереси: – вишивання, подорожі в Карпати, читання; (11) – надійний, рішучий; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – синоптик у Львів. гідрометцентрі; (15) – частково; (16) – народилася: – Жидачівський р-н; проживаю: – м. Львів; контактний телефон: +38-(097)-342-79-47;

49) група «Н»: ІРИНА. Українка, греко-католичка, 13.03.1984 р.н.; ріст – 164 см.; вага – 73 кг.; очі – сірі; волосся – русяве; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – доброзичлива, спокійна, щира; захоплення, інтереси: – читання, слухання музики, подорожі в гори; (11) – добрий, чесний, щоби не зловживав алкоголем; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – геолог; (15) – матер. і житлово незалежна; (16) – м. Львів; контактний телефон: +38-(098)-806-46-84;

50) група «Н»: МАР'ЯНА. Українка, греко-католичка, 15.07.1988 р.н.; ріст – 170 см.; вага – 52 кг.; очі – голубі; волосся – русяве; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – доброта, чесність, поборжність; захоплення, інтереси: – вишивання, духовна література; (11) – порядний, високодуховний (семінарист); (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – робота в медичній галузі; (15) – проживаю з батьками; (16) – Львівська обл.; контактний телефон: +38-(098)-415-52-93;

51) група «Н»: ОКСАНА. Українка, греко-католичка, 23.01.1971 р.н.; ріст – 165 см.; вага – 85 кг.; очі – сіро-зелені; волосся – каштанове; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – добра, відповідальна, спокійна; захоплення, інтереси: – кулінарія, рукоділля, природа; (11) – порядність, доброта; (12) – так; (13) – створення сім'ї; професія: – вчитель; (15) – матер. і житлово незалежна; (16) – Львівська обл.; контактний телефон: +38-(067)-606-08-04;

52) група «Б»: МАРІЯ. Українка, греко-католичка, 01.01.1962 р.н.; ріст – 165 см.; вага – 62 кг.; очі – карі; волосся – русяве; (7) – добрий; (8) – не маю; (10) – чуйна, справедлива; (11) – інтелегентний, 48-55 р., ріст не менше 175 см.; (12) – так; (13) – 15 років; (14) – вдова; (15) – син 28 років, працює; (16) – вчителька; (17) – матер. і житлово незалежна; (18) – м. Львів; контактний телефон: +3-(097)-448-22-58.

Бережи, брате, совість свою чистою

Доцільно, що такими словами св. Никодима Святогорця головний редактор часопису означив титульну сторінку минулого числа «Мети», нагадуючи читачам, що настав час Великоднього посту – догідний час задуматися над собою, проаналізувати свої вчинки, прискіпливо розважити, чи готові ми до зустрічі з Богом, чи готова наша душа постати перед Творцем чистою і незаплямованою, як це годиться Божому образу і Божій подобі.

Як же досягти цієї мети? І тут незамінним інструментом стане іспит своєї совісті. А що таке, власне, совість?

Людина, як відомо, розвивається з мікроскопічної тілесної величини – ембріона, отримуючи при цьому чисту душу без будь-якого світла розуму, – «tabula rasa», як казали древні римляни, що в перекладі звучить як «пуста таблиця». А далі поступово, у процесі розвитку людини, Святий Дух наділяє її даром розуму, після чого Отець Небесний вже невідступно – поки віку людини – віщує їй вартість її людських вчинків, спонукаючи її творити добро, за що обіцяє нагороду, й уникати зла. І коли людина змалку уважно прислухається до цієї Божої вісті, що гомонить у ній внутрішнім духовим голосом, то поступово у ній виговоряється духовий документ, що називається блягою совістю.

Розглядаючи етимологію слова «совість» у староукраїнській мові, важко не помітити, що складається воно з граматичного кореня «вість» та префікса «со», який відображає поведінку стосовно тієї вісті Бога-Отця. Тобто слово «совість» можна розтлумачити як «жити з вістю» – «со вістю».

Совість – це беззвучний голос Бога, звернений до душі кожної нормальної людини, який попереджує її вчинок, супроводжує та аналізує його (задоволення з наслідків благого вчинку чи Боже дорікання за негідний вчинок – так звана «грязота совісті»). Ось один із прикладів попереджуючої вчинку совісті: «Жінка відповіла змієві: «Нам дозволено їсти плоди з дерев, що в саду. Тільки плід з дерева, що посеред саду, Бог наказав нам: «Не їжте його, ані не доторкайтесь, а то помрете» (Бт. 3, 2-3). А ось приклад аналітичної (розсудливої) совісті: «Тоді Господь

Бог сказав до жінки: «Що це ти наробила?» (Бт. 3, 13).

«Господь сказав до Каїна: «Чого ти розсердився? Чому похмурнів? Коли чиниш добре – будь погідний, а коли ні – гріх на порозі чигає. Він і так оволодів тобою, але мусиш над ним панувати» (Бт. 4, 6-7). Це – попереджуюча вчинок совість. А після братовбивства Господь сказав до Каїна: «Що ти вчинив? Ось голос крові брата твого кличе до Мене з землі. Тепер же

проклятий ти від землі, що відкрила свої уста, щоб прийняти кров брата твого з твоєї руки. Коли оброблятимеш землю, вона вже більше не дасть тобі свого врожаю. Втікачем і волоцюгою будеш на землі» (Бт. 4, 10-12). Це – аналізуюча вчинок совість.

Господь Бог постійно контролює людський розум та свобідну волю людини, наводячи натхнення творити добро й уникати зла. Від кожної людини, що живе на цьому світі, – незалежно від її світогляду та визнання, – Господь Бог домагається усвідомлення нею моральної вартості її вчинків. Господь Бог робить усе залежне від Нього, щоб кожна людина виносила правдиву оцінку своєї діяльності як у сумарній величині, так і кожного конкретного вчинку. Це Боже благовіщення людині є настирливим і невідступним, допоки вона володіє розумом. І якщо людина прислухається уважно до цього Божого голосу, у її душі зростає величава духовна рослина – своєрідне «дерево пізнання добра й зла». У той ж, котра не хоче прислухатись до Божих напівень, душа заростає заростями багнистої трясовини.

Добра і блага совість є для людини

нагородою; лиха ж совість – лютою карою. Кара Божа на людей з лихою совістю є страхотливою, як написано: «Стуманійте, остовпійте! Осліпніть і будьте сліпими, ви, що п'яні, хоч не від вина, ви, що заточуєтеся, хоч і не від п'яного напою! Бо Господь вилив дух задубіння, Він замкнув ваші очі, Він закрив вам голови» (Ісаїя 29, 9 10).

Після того, як людина виробить у собі стійку блягу совість (стане добросовісною), Отець Небесний спрямує її до Свого Сина – Христа-Бога – та до Святого Духа. До першого – на довершення, до другого – на освячення святими Христовими Тайнами. І це цілком узгоджується з Христовими словами, коли Він заявив: «Ніхто не може до Мене прийти, коли Отець, який послав Мене, не приведе його, і Я воскресну його в останній день. Написано в пророків: «Усі будуть навчені Богом». Кожен, хто чув від Отця й навчився, приходять до Мене» (Ів. 6, 44 45).

Час Великоднього посту є найпридатнішим і найблагодатнішим часом для очищення своєї душі «від усякої скверні» та освячення її покаяннями засобами – святими Христовими Тайнами. Цей благородний процес у східній богословії має так недоречно відкинуту у наш час назву «говіння», а його завершення – «благоговіння». Прекрасний приклад цього чину подає нам наш великий Тарас, пишучи в одному з листів до графині Варвари Рєпніної: «Вчера просидел я до утра и не мог собраться з мыслями, чтобы кончить письмо; какое-то безотчетное состояние овладело мною (приидите все труждающиеся и обремененные, и аз упокою вы). Перед благовестом к заутрени пришли мне на мысль слова Распятого за нас, и я как бы ожил, пошел к заутрени и так радостно, чисто молился, как может быть, никогда прежде. Я теперь говею и сегодня приобщался святых таин – желал бы, чтобы вся жизнь моя была так чиста и прекрасна, как сегодняшний день!» (з листа Т.Шевченка до В.Рєпніної, 25-29 лютого 1848 р., Орська кріпость).

о. Богдан СМУК

о. Микола Пристай Останній префект Богословської академії ректорства митрополита Йосифа Єліпого

29 грудня 2009 року йому виповнилося 99. Він мріяв дожити до ста років, та в квітні його не стало. Всесвітлішого отця-митрата Миколу Пристай проводили в останню дорогу його осиротілі учні-семинаристи, яких він учив традицій, випробуваних часом; священники – випускники Духовної семінарії, ті, хто не раз приходив до нього, щоб почути добре слово і щиро пораду.

Народився майбутній душпастир в с. Підбережжя Долинського району тодішнього Станіславського повіту 29 грудня 1910 року (отець любив казати, що «я народився ще за Франца Йосифа») в селянській родині Петра і Розалії з Ходовідських. В селі закінчив початкову школу. Вчитель Іван Нуд допоміг влаштувати здібного хлопця до державної української гімназії в Стрию.

У 1932 році Микола Пристай дуже добре склав матуру і того ж року поступив до Богословської Академії у Львові. Отець згадував: «Вступний іспитів не було, була тільки співбесіда з ректором. Я трохи спізнився, і ректор відразу подав мені якусь книжечку, відкрив і сказав перекласти грецький текст. Я прочитав, переклав, але деяких слів не знав. Він підказав. Тоді ... дав мені латинський текст до перекладу і до прочитання. Тут я зрадів: «А латину я знаю краще». «Краще?» – запитав ректор. І все – я навіть не читав. А пізніше: «Ну, заспівайте щось, брате». Я зачав: «Бог Предвічний». Ректор відразу сказав: «Досить».

Миколу прийняли. На той час в академії навчалось близько 300 студентів. Всі предмети викладалися українською мовою, і тільки філософію та догматику – латиною. Викладали предмети відомі люди, цвіт української інтелігенції.

Студенти старших курсів, котрі цікавилися наукою, могли працювати над науковим дослідженням. Семінарист Микола вибрав тематику діяльності Петра Аркудія (грецького філософа і клірика) в Україні. У цій праці віддзеркалювались зв'язки України із християнськими Сходом і Заходом. Дослідження молодого студента сподобалися ректорові, і він запам'ятав собі його.

У 1937 році майбутній священник Микола Пристай закінчив семінарію, а в 1939 році вже прийшли більшовики. Якраз за кілька місяців перед тим він одружився з Ярославою Тис, але 1 січня 1940-го року молода дружина померла. Згорьований вдівець поїхав до своїх батьків, допомагав по господарству, зайнявся пасікою, котра у воєнні часи врятувала родину від голоду. У 1941 році більшовики відступили, і Микола відразу повернувся до семінарії.

На початку 1942 року його та п'ятьох інших абсолювентів єпископ Никита Будка висвятив на священників. Їх скерували для душпастирства на Лемківщину.

Молоді священники вирішили попроситися з отцем-ректором. Отець Пристай згадував: «Отець-ректор питає, куди ми їдемо. – «На Лемківщину». А тоді мене запитав: «А ви, отче Пристай, так само їдете на Лемківщину?» Я кажу: «І мене посилають». І все. Чомусь тільки мене запитав». Не знав молодий священник, що отць-ректор мав свої плани стосовно здібного випускника Академії.

На Лемківщині отць душпастирював у с. Явірки. Довго там, правда, не був, бо через два місяці перевели його до с. Злоцького з двома дочірніми присілками – Щавиця і Яструбик. Там прослужив від кінця березня до жовтня 1942 року. Тоді отримав лист від отця-ректора, в котрому той кликав, щоб отць повернувся до Львова, до семінарії. Через кілька місяців о. Микола приїхав до Львова.

Ірина КОЛОМИСЦЬ,
Інститут історії Церкви УКУ

(Продовження у наступних числах «Мети»)

СОФІЯ КИЇВСЬКА ВИЯВИЛАСЯ СТАРШОЮ, НІЖ ДУМАЛИ

Українські історики дійшли висновку, що собор святої Софії в Києві засновано 4 листопада 1011 року – на 26 років раніше, аніж вважалося досі. Дотепер заснування собору датувалося 1037 роком і приписувалося великому князеві Ярославу Мудрому. Вважалося, що Ярослав повелів спорудити грандіозний собор в ознаменування перемоги над печенігами, здобутої роком раніше. Ця версія ґрунтувалася на згадках у «Повесті временных лет», хоча в самому соборі давно виявлені написи на стінах, залишені прихожанами і датовані ранішим періодом (у тому числі й до початку князювання Ярослава). Крім цього, собор згадується раніше 1037 року в інших письмових джерелах (зокрема, в німецькій «Хроні-

ці» Тітмара Мерзебургського – під 1018 роком).

Завідувачка відділом науково-історичних досліджень національного заповідника «Софія Київська» Надія Нікітенко заявила під час круглого столу, присвяченого історії собору, що спільно з колегами встановила точну дату початку будівництва, а також освячення собору, на підставі чисельних древніх написів на стінах. За версією Н.Нікітенко, місце під будівництво було освячене 4 листопада 1011 року за князювання святого великого князя Володимира, а його син Ярослав лише завершив будівництво. Освятили Софію Київську 11 травня 1018 року.

Гендиректор заповідника Неля Куковальська додала, що ЮНЕСКО вже визнала це

датування найбільш коректним і запланувала на 2011 рік урочистості з нагоди тисячоліття Святої Софії (собор був внесений до списку об'єктів світової культурної спадщини ЮНЕСКО в 1990 році).

На думку Н.Нікітенко, літописець приписав честь заснування собору князеві Ярославу з політичних міркувань: «Повесть временных лет» писалася саме за часів цього князя. Правда, дослідниця наводить при цьому вельми спірний аргумент: нібито Ярослав не відчував особливого пієтету до свого батька Володимира, який більше любив інших своїх синів – Бориса і Гліба. Між тим, поява при Ярославі творів, які прославляють Володимира (як ото «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона) не дозволяє по-

годитися з таким аргументом дослідниці.

Відзначимо, що довгий час заснування Софії Київської датувалося саме 1011 роком. Зокрема, саме ця дата була зазначена над входом до собору в XVII столітті під час масштабної реконструкції, розпочатої за ініціативи митрополита Петра Могили, яка значно змінила вигляд пам'ятки. Згодом Софію «омолодили» на підставі літописних свідочств.

СВЯТО-УСПЕНСЬКА УНІВЕРСИТЕТ СТУДІЙСЬКОГО УСТАВУ

ХАРИЗМА

Для кожної людини, яка бажає спасатися у студійській чернечій спільноті, правилом життя є сама Євангелія Господа Нашого Ісуса Христа. А єдиною метою, до якої прагнуть ченці, є святість життя та спасіння душі. (Впродовж усієї історії християнства східне чернецтво знає про таку настанову щодо наслідування Христа через святість власного життя). Студити прагнуть досвідчувати Бога та стяжати Його благодать у своїх душах і серцях спільною та приватною молитвами, а також різними аскетичними вправами, добрими ділами, милостинею для бідних та упосліджених людей...

У «Типіконі», що його уклали слуга Божий митрополит Андрей і блаженний архимандрит Климентій Шептицькі, читаємо: «Як східні монахи, боремося за досконалість, дотримуючись правил святих отців, і то Отців Сходу, тому хочемо заховувати всі монаші традиції Сходу». Отже, харизма життя кожного монаха-студита і спільноти загалом – шукати Господа і, знайшовши Його, тісно поєднатися з Ним.

Головний настоятель (адреса): Свято-Успенська Унівська Лавра, с. Унів, Перемишлянський р-н., Львівська обл. – 81216, тел.: (03263) 5-81-21.

ФОРМАЦІЙНІ ДОМИ

Новіціят – у Свято-Успенській Унівській Лаврі, бо, згідно з типіконом, головним монастирем для виховання монахів-початківців повинна бути Лавра Студійського уставу в Уневі. І так буде, доки кожна автономна кеновія не зможе забезпечити своїх архаріїв добрим чернечим вихованням.

У монастирях Студійського уставу завжди має бути достатня кількість монахів, які належать до духовенства: піддияконів, дияконів і священників, щоб якнайдостойніше відправляти церковні богослуження. У студійному домі св. Йоана Богослова, що в Рудному, перебувають монахи-студити Львівської духовної семінарії. Вони щоденно користають з повного церковного правила та виконують різні монастирські послухання (обов'язки). Уряд семінарії зобов'язує братів лише сумлінно ставитися до вимог навчальної програми.

ДОЧІРНІ МОНАСТІРИ І ДОМИ

Дім св. Івана Богослова (Львів-Рудно);
Місійна станиця (Висова, Перемишль, Польща);
Монастир свв. Мучеників Бориса і Гліба (м. Полоцьк, Білорусія);

Монастир Походження Древа Хреста Господнього (с. Підкам'нь, Бродівський р-н., Львівська обл.);

Монастир св. Михаїла (вул. Винниченка, 22, м. Львів, тел. (факс) 74-23-09, e-mail: studyty@svicha-do.com);

Монастир св. пророка Іллі (с. Дора-Яремча, Надвірнянський р-н., Івано-Франківська обл.);

Свято-Іванівська лавра (вул. Чернеча гора, 1);

Свято-Преображенський монастир (м. Городок, Львівська обл.);

Свято-Троїцький монастир (с. Зарваниця, р-н., Тернопільська обл.);

Скит св. Андрія Первозваного (с. Осмолода, урочище Лужки, Івано-Франківська обл.).

Всього дочірніх монастирів є 7, враховуючи 1 монастир у Білорусі, 1 скит, 1 студійний дім, 1 місійну станицю у Польщі і станицю в м. Києві.

(Продовження у наступному числі «Мети»)

Джерело: «Монастирі Української Греко-Католицької Церкви» – 2006, «Свічадо», Львів.

БІЛА СМЕРТЬ – МОДЕРНА ПОШЕСТЬ

Господь Бог, сотворивши наших прародичів Адама й Єву, сказав до них: «Будьте плідні і множьте і наповняйте землю та підпорядкуйте її собі» (Бут. 1,28). Бог ділиться з людиною своєю творчою силою. Він хоче, щоб діти були плодом любови чоловіка й жінки. Тому кожна жінку наділяє окремим привілеєм і гідністю бути матір'ю. Вона з Божою волею має давати нове життя і співпрацювати з Богом для існування людського роду. Від того залежить також спасіння жінки, бо каже св. Апостол Павло: «Жінка спасеться через народжування дітей, якщо перебуватиме у вірі, любові та святості зі скромністю» (1 Тим. 2,15).

Господь Бог так дуже цінить людське життя, що для його охорони дав окрему Заповідь, яка забороняє нищити людське життя навіть у лоні матері. Та, на жаль, в наших часах мільйони жінок слабкої віри бунтують проти Божої Заповіді, що каже «Не убивай!», і проти того обов'язку, що його сам Бог на них наложив. Наслідком того бунту кожного дня по цілому світі доконується страшний злочин. Тисячі невинних дітей через убивство гинуть у лоні матері. Колись люди боялися чуми, пошесті, зарази, від якої гинули сотні й тисячі людей. А сьогодні модерна пошесть-зараза рік-річно забирає не тисячі, а мільйони ненароджених дітей. Ім'я цієї пошесті – це біла смерть.

Що це біла смерть? Це добровільний аборт, це свідоме зігнання плоду, це злочинне вбивство немовлят у лоні матері. Тож погляньмо на причину того мерзенного злочину та на сумні трагічні факти, що про них свідчить щоденне життя.

ЗАГАЛЬНИЙ УПАДОК МОРАЛІ У СВІТІ

Перша і друга світові війни спричинили великий упадок християнської віри, а з цим – упадок моралі та знецінення людського життя. Під впливом безбожного лібералізму християнське життя зазнало злочасної секуляризації. А з нею прийшло нехтування Божих Заповідей та християнських моральних засад. Для багатьох подружжя перестало бути св. Тайною, а стало тільки звичайним людським контрактом, що його можна кожної хвили розв'язати. Наслідком того маємо мільйони розведених чоловіків і жінок та мільйони дітей, що опинилися без тепла й любови родинного життя.

Бажання вигоди, приємності, вживання та розкошування не тільки обмежило число дітей у родині, але стало також причиною мерзенного, злочинного і огидного вбивання дітей у лоні матері не тільки в подружжі, але і поза подружжям.

Ліберальна преса, радіо і телевізія щораз більше і більше говорять про життя сексуальне, а навіть прямо чи непрямо його пропагують і звеличують.

В Америці навчання про статеві справи у всіх публічних школах уже починається від садочку. То значить, уже в малих невинних дітях розбуджують низькі гони людини. Тож нічого дивного, що щораз більше чуємо насилля над дівчатами і жінками та про тисячі нешлюбних дітей, про гомосексуалізм і лесбіанізм. У Вашингтоні, столиці Америки, уже більше родиться нешлюбних як шлюбних дітей. Те саме треба сказати і про міста Нью-Йорк і Чикаго. В 1985 р. було в Америці 1031000 вагітних дівчат у віці від 15 до 19 років.

НЕ УБИВАЙ! ВАРТІСТЬ – ЦІНА ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ

П'ЯТА БОЖА ЗАПОВІДЬ

о. Юліан КАТРИЙ,
«Заповіді Божі»

Продовження, початок у попередньому числі «Мети»

ТРАГІЧНЕ РІШЕННЯ

НАЙВИЩОГО СУДУ АМЕРИКИ

Дня 22 січня 1973 року Найвищий Суд Америки зробив трагічне рішення щодо зігнання плоду. Він дав повну свободу жінці над дитиною в її лоні. Вона може привести свою дитину на світ, але й може безкарно вбити її у своєму лоні в

«Поправді кажу вам: що тільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, – те Мені вчинили». Євангелія від св. Матвія 25, 40.

Ісус плаче над немовлям убитим у лоні матері.
Ікона в одному з храмів Єрусалиму.

перших кількох місяцях вагітності. День рішення Найвищого Суду треба вважати днем ганьби і неслави для Америки, яка завжди ставала в обороні людського життя. Найвищий Суд поставив себе понад Божу Заповідь, що каже «Не убивай!» Він навіть дав рішення, що кошти всіх абортів має покривати держава або штати з громадських податків.

НЕВИННА КРОВ ТЕЧЕ РІКОЮ

Найвищий Суд Америки своїм незаконним і ганебним рішенням у справі абортів широко відкрив двері до огидного злочину, що ним є вбивство невинних дітей у лоні матері. Тим він пішов назустріч найнижчим інстинктам людини. Погляньмо на сумні, але голосні числа статистики:

В Америці що 21 секунда гине дитина в лоні матері. Щорічно через аборт гине понад 1,5 мільйона, тобто майже половина дітей, що народжуються. Від 1973 року, цебто від легалізації абортів, до 1988 вбито в Америці понад 21 мільйон ненароджених дітей, а в тому одна третина від малолітніх дівчат у віці від 14 до 19 років. В 1985 році малолітні дівчата мали близько півмільйона абортів. В самім тільки Нью-Йорку за 1985 рік було 215453 аборти.

В цілому світі 25 процентів вагітних жінок довершують зігнання плоду. А в усіх клініках світу щорічно гине коло сто мільйонів ненароджених дітей. У Радянському Союзі, Японії, Австрії, Італії і Франції половина вагітних дівчат чи заміжніх жінок нищить дітей у своєму лоні. В Америці, Індії, Китаї, Швеції, Данії, кожна четверта жінка робить аборт.

АБОРТ І ЙОГО СТРАШНІ НАСЛІДКИ

Що кажуть лікарі про аборт? Одна третина американських лікарів запротес-

тувала проти рішення Найвищого Суду, називаючи дозвіл на аборт убивством. Д-р В.Натансон каже: «Аборт ударяє в саме серце чесноти родини, її структури і сексуальної моралі. Він, у якійсь мірі, заторкує кожну особу в нашій країні. Він також кидає тінь на стан морального здоров'я нашої суспільності». А д-р Андре Геллегерс каже: «Я не маю жодного сумніву про те, коли біологічно починається людське життя. Воно починається у зачатті. А твердити, що воно починається в якомусь іншому часі – це біологічний нонсенс».

Одна п'ята з усіх лікарів Норвегії (1027 осіб) у вересні 1972 р. підписала декларацію проти пропозиції у парламенті щодо необмеженого зігнання плоду. Вони заявили, що «охорона людської гідності завжди була основним етичним правилом медичної професії... Відносно поточної дебати, то ми твердимо, що необмежений аборт не є виявом розумної і гуманітарної розв'язки проблеми абортів».

Як почувуються жінки, що мали аборт? Для тисяч дівчат і жінок аборт є причиною постійного фізичного каліцтва. Багато з них признає, що день і ніч мучить їх страшна травма через довгі літа, їх мучать докори совісти, свідомість злочину, депресія, жаль і гнів на себе за вбивство невинної дитини. Одна жінка каже: «Чому мені ніхто не сказав, як буду себе почувати по зігнанні плоду?» Інша знову каже: «Я все ще сердита на свого мужа, що не стримав мене від абортів». А ще інша, яка 14 років тому зробила аборт, заявляє, що вже ніколи не схотіла б терпіти тієї муки і цього почуття провини, що їх перейшла через 14 років. Чи ті дівчата й жінки, що нищать дітей у своєму лоні, подумали коли над тим, що було б з ними, якщо б їхня мати була їх убилася у своєму лоні?

В Америці при такій операції щорічно гине коло 20 тисяч жінок, а коло 350 тисяч набувають різних хронічних недуг, такі як кровотечі, запалення, зараження, нервовість і неплідність.

До одного священника приходять за порадою жінка, що зігнала плід: «Отче, – каже вона, – я ніколи не піду до неба. Я терплю муки пекла день і ніч. Моє сумління ані на хвилину не дає мені спокою. Я ввесь час бачу передо мною маленьке обличчя. Завжди чую його голосочок, що каже: «Мамо, ти не підеш до неба, бо не хотіла випустити мене до неба». Чи є в світі більш жорстокий кат над муки й докори сумління?»

Німецький кардинал фон Ґален був 13-тою дитиною у своїй родині. Ставши єпископом, він казав видрукувати на пам'ятку образки з таким написом: «Я є 13-та дитина у моїй родині. Повіки буду вдячний моїй мамі, що мала відвагу прийняти і ту 13-ту дитину, що її Бог послав. Без згоди моєї матері я сьогодні не був би ані священником, ані єпископом».

На гріх зігнання плоду нема жодного оправдання, ані викруту. Кожний стан життя до виконання своїх обов'язків вимагає великої посвяти й жертви; вимагає його також подружнє життя і народження дітей. Кожна мати повинна мужньо і навіть по-геройськи здійснювати Богом наложений їй обов'язок приводити на світ дітей і ніколи не шукати себе, але Божою волею, бо від того залежить її вічне спасіння, нагорода і щастя в небі.

(Продовження у наступному числі «Мети»)

РОЗМОВА З КОЛИШНІМ МУСУЛЬМАНСЬКИМ ПРОПОВІДНИКОМ, ЯКИЙ ПРИЙНЯВ ПРАВОСЛАВ'Я

– Даниле, прошу розповісти трохи про себе.

– Я довгі роки був переконаним мусульманином і в цьому ж дусі виховував свою дружину і дітей. Я народився у Великобританії, але багато подорожував мусульманськими країнами. Я прекрасно знаю як англійську культуру, так і мусульманську. Багато прожив у Саудівській Аравії, де вивчав теологію і допомагав у мусульманській місії серед іноземних робітників. Також деякий час я провів в Афганістані під час правління талібів, у Пакистані. Бував також у Боснії. Останніми роками я постійно проживаю з сім'єю в Лондоні, де став представником ісламу в одній відомій мікрорелігійній організації, яка займається миротворчістю. Останні два роки я також був радником з питань ісламу Архієпископа Кентерберійського. Кілька днів тому я подзвонив йому і повідомив, що приймаю Православ'я в Російській Церкві.

– Як він поставився до цього?

– Архієпископ Кентерберійський дуже зрадів. Він відразу сказав мені, що недавно двоє його працівників з персоналу адміністрації Англійської церкви прийняли Православ'я і він поважає їх вибір, а вони самі продовжать свою роботу в адміністрації Англійської церкви.

– Що привело Вас до Христа?

– Вперше бажання детально вивчати Новий Завіт у мене виникло, коли я стояв перед Каабою в Мекці. Християнська література в Саудівській Аравії суворо заборонена і навіть заблоковано чимало інтернет-сайтів, але при сучасному розвитку телекомунікацій не складає труднощів знайти Слово Боже тим, хто шукає його. Через деякий час я повинен був переконатися прийняти іслам одного американця, який працював тоді в столиці Аравії. Коли я розмовляв з ним, то він відповідав мені достатньо сміливо і переконливо. Я здивувався його сміливості, оскільки в Саудівській Аравії людина, яка проповідує християнство, можуть запросто убити. Бесіди з християнами в Саудівській Аравії були дуже важливими для мене. Як людина, пов'язана з місією ісламу в Аравії, я зустрічався з багатьма іноземцями. Я постійно помічав, що в більшості випадків люди приймали іслам не тому, що це був їх вільний вибір, а для того, щоб залишитися працювати в Саудівській Аравії й отримати звільнення від податку для немусульман.

Він – далеко не звичайний мусульманин: нещодавно він став православним християнином, прийнявши у хрищенні ім'я Данило. Хоча звістка про його навернення до християнства неминуче пошириться серед мусульман Лондона, усе ж із міркувань його безпеки виконуючий обов'язки настоятеля Успенського храму Лондона Російської Православної Церкви за кордоном о. Микола Савченко навісмісно не подає про нього детальної інформації, оскільки дуже часто зустрічаються випадки насильства і погроз, а інколи навіть убивств колишніх мусульман релігійними фанатиками. Проте досвід Данила вельми цінний для православних.

Річ у тім, що заробітня плата в немусульман там нижча, ніж у мусульман – через необхідність платити спеціальний податок, встановлений ще самим Магометом. Заробітня плата в Саудівській Аравії, скажімо, для філіппінців-християн дуже невелика і деякі приймають іслам, аби більше заробити. При цьому більшість філіппінців, повертаючися додому, відразу полишають іслам. Я почав детальніше вивчати християнство і поступово відчув його перевагу над ісламом.

З Православ'ям я вперше усвідомлено зустрівся в столиці Боснії Сараєво. На жаль, священники в Сараєві не розмовляли англійською і я мало зумів від них довідатися. Дочекавшись, коли група з імамом відійде подалі від церкви, я увійшов до сербського храму і, відчувачи на собі здивований погляд сербського священника, перекрестився по-православному і вклонився земним поклоном. На той час я уже знав, що з усіх християнських віросповідань Православ'я мені найближче. Я почав ще ґрунтовніше вивчати християнство і Православ'я, читати книги і дивитися фільми. Мені дуже сподобався, зокрема, фільм «Острів». Поступово я прийняв рішення про хрищення в Російській Православній Церкві.

– Останнім часом ми чуємо все більше повідомлень про поширення християнської місії в мусульманських країнах. Чи помітно це в ісламських країнах зсередини?

– Я згоден із тим, що в Саудівській Аравії живе багато таємних християн. Я сам кілька разів зустрічав людей, які швидше за все були таємними християнами. Треба розуміти, що і в Аравії, і в інших країнах більшість мусульман ходять в мечеті не тому, що спонукає до цього їхня віра, а тому, що вони зобов'язані робити це під тиском законів і звичаїв. Відвідини мечетей стають для них тягарем. Релігійність сучасних мусульман значно менша, ніж вважають це у християнському світі. В мусульманських країнах багато мечетей і в них проводяться молитви по п'ять разів на день, але, окрім п'ятниці, ніхто туди не ходить. Окрім п'ятниці, в будь-якій мечеті на молитві ви побачите від сили п'ять чоловік, хоча поряд стоять будинки, заселені лише мусульманами. Більшість мусульман не ходить у мечеті навіть у п'ятницю. Декотрі починають ходити в рамадан, але після закінчення посту вони зникають до наступного року. В будний день у рамадан у мечеті може бути сто чоловік, хоча мають бути тисячі, а після закінчення рамадану знову буде п'ять чоловік.

У мусульманських країнах є дуже багато людей, які шу-

кають Істину, і тому християнська місія розвиватиметься. Найчастіше християнство поширюється серед знайомих, а останнім часом стало значно більше телеканалів та інтернет-сайтів, присвячених місії серед мусульман. Чимало мусульман взагалі відходить від ісламу і особливо видно це в країнах Заходу. В Англії вже багато мусульман прийняло християнство. В Англійській церкві кількість мусульман, які прийняли християнство, оцінюється в 100 тисяч чоловік. Багато серед них, зокрема, пакистанців. Вони мають свої християнські церкви, які, однак, змушені приховувати через небезпеку помсти з боку мусульман. Є й араби, які також прийняли християнство, є й бенгальці. Багато хто приймає християнство внаслідок змішаних шлюбів.

– Недавно було багато повідомлень у пресі про великий зріст ісламу в країнах Заходу і навіть стверджувалося, що кількість віруючих мусульман недовзі перевищить кількість парафіан християнських церков. При цьому здається дивним, що вказана пресою кількість мусульман, прихожан мечетей, в багато разів перевищує місткість самих мечетей. Але про це в пресі не говориться. Яка це справжня картина?

– Відвідуваність мечетей у Великобританії дуже низька. Більшість мусульман ніколи не ходить в мечеті. Молодь вже зовсім полишила іслам, хоча і говорить ще про те, що вони мусульмани. У мечетях вони не знаходять спільної мови з імамом з Пакистану чи з Бангладешу. Молодь вже майже не розмовляє на урду чи бенгальською, а лише по-англійськи. Багато хто соромиться ісламу через тероризм. Наша мікрорелігійна рада досліджувала відвідуваність мечетей і ми знаємо справжню картину. І вона дуже тривожна саме для ісламу. Але декому вигідно представляти іслам, як багаточисельну потужну силу. Якщо ж взяти списки мечетей в мусульманських виданнях, то, наприклад, у Західному Лондоні ми знайдемо всього лише близько двох десятків мечетей і кожна з них порожня, хоча кількість жителів Лондона мусульманського походження така, що мало б бути значно більше мечетей, якби більшість їх відвідували. У великій лондонській мечеті на п'ятничній молитві може бути 300 чоловік, а в дещо меншій – чоловік 30. Багато мечетей – це просто невеликі зали, які орендуються лише на п'ятницю. В цілому прихожан мечетей дуже мало. І хоч є серед них діти, яких ще приводять батьки, але коли вони виростають, то зникають. Християнство пропонує вільний вибір, тому воно набагато краще пристосоване до життя

в умовах всюдозволеності, а іслам не витримує цього випробування.

– В засобах масової інформації говорилося про прийняття ісламу багатьма британцями. Мусульмани інколи малюють картину мало не переможного ходу ісламу Заходом. Проте справжня кількість британців, які сповідують іслам, дуже невелика – всього лише близько 1200 чоловік. Як Ви ставитеся до цього протиріччя?

– Питання непросте. Я багато займався ісламською місією серед британців і можу сказати, що іслам приймають дуже рідко. На п'ятничній молитві в середній лондонській мечеті білих британців-мусульман може бути 1%. А за межами Лондона їх взагалі не зустрінете. Всі мусульмани знають справжню кількість новонавернених в іслам. Є ті, які приймають іслам внаслідок шлюбу з мусульманами. Такі британці в мечеті не ходять, і їхнє прийняття ісламу було формальним. Дуже часто вони залишаються для всіх християнами. Більшість серед приймаючих іслам унаслідок шлюбу – це жінки. Крім того, багато нащадків мусульманських іммігрантів називають себе британцями, хоча вони – діти пакистанських переселенців. Їх теж не можна назвати в повному розумінні британськими мусульманами. Я розмовляв з багатьма жінками, яким чоловіки-мусульмани давали розлучення, і можу сказати, що за моєї пам'яті в Лондоні було близько 25 британських жінок, які залишилися мусульманками після розлучення з чоловіком-мусульманином. Але, як правило, змішаний шлюб приводить до відходу від ісламу. Місія ісламу на заході не дає успіхів. У Лондоні є місіонерська організація, яка займається проповідуванням ісламу. В основному це молодь. Але вони проводять місію серед іммігрантів-мусульман, оскільки це набагато ефективніше, а корінні британці ісламу не приймають.

Коли декотрі мусульмани твердять, що іслам – це найшвидше зростаюча релігія у світі, то лондонський імам їм відповідає, що цей зріст відбувається лише за рахунок народжуваності, а жодної місії тут немає. Для мене немає сумнівів, що християнство набагато сильніше в місії.

– Чи багато мусульман приймає християнство у Великобританії?

– З одного боку – багато. Це відбувається без будь-якої реклами. Адже, на думку більшості шкіл ісламу, відступник від ісламу повинен бути страчений, хоча імам головної лондонської мечеті говорить, що не можна страчувати за відступництво від ісламу.

Однак, з іншого боку, можна сказати, що мало, оскільки набагато більше мусульман просто відходять від своєї віри і стають безрелігійними. Безрелігійність – це загальна хвороба всіх. Деякі мусульмани намагаються представити атеїзм і безвір'я лише як властивість християнської цивілізації, проте самі мусульмани ще більше, ніж християни, втрачають віру на Заході.

ОДИН З КОГОРТІ МАРКІЯНА

Іван Должанський (1809-1875)

Ім'я Маркіяна Шашкевича увіковічене в українській історії і культурі передусім славнозвісною «Русалкою Дністровою» (1837), яка заманіфестувала відродження українського письменства народною мовою на західно-українських землях. Водночас одним з найзначущіших діл Маркіяна було те, що він пробудив і покликав до праці на українському полі багатьох своїх сучасників, які навчалися з ним у Львівській греко-католицькій духовній семінарії чи зазнали впливу його ідей на провінції. Ставши священником, вони розгорнули на місцях працю над просвітою свого народу, пізнанням його історії і культури. Йдеться не тільки про найближчих побратимів Маркіяна, відомих Івана Вагилевича (1811-1866) і Якова Головацького (1814-1888), з якими він творив т.зв. «Руську трійцю», але й чимало інших здебільшого мало відомих і невідомих імен священників, учителів, які вкладали свою працю у фундамент національно-культурного відродження галицьких українців. Ось лише деякі з цих імен: Микола Устиянович (1811-1885) – український поет і прозаїк, багатолітній священник у Славському скілівському Верхівині; Григорій Ількевич (1803-1841) – учитель у Коломиї і Городенці на Покутті, збирач народних пісень, автор першої в Галичині збірки народних прислів'їв і приповідок «Галицькі приповідки і загадки» (1841); Маркел Кульчицький (1809-1864) – священник с. Пійла (тепер Калуського району Івано-Франківської області), збирач народних пісень; Іван Білінський (1811-1882) – священник на Бережанщині, збирач народних пісень; Михайло Мінчякевич (1808-1879) – священник на Лемківщині, поет і збирач творів усної народної словесності; Михайло Козанович (1807-1877) – священник на Бойківщині, літератор і збирач фольклору; Йосиф Скемеровський (1815 – кінець XIX ст.) – священник на Рогатинщині, складав словник народної мови і записував народні пісні; Іван Бірецький (1815-1883) – священник на Лемківщині, автор цінних записів народної творчості, зокрема, збірки старинних колядок.

Цей список подвижників Маркіянового призову можна було б продовжити. До них належить і ім'я Івана Должанського (1809-1875), який від 1843 року і до кінця життя був парохом села Корчина тодішнього Стрийського повіту (тепер Скілівського р-ну Львівської обл.). На пам'ятному його надмогильному хресті – напис: «Своєю просвітителю і самому лучшому пастирю – вдячна потомність Корчинська».

Зі скромних біографічних відомостей про цю постать знаємо, що він – родом зі Самбірщини. У другій половині 30-х рр. навчався разом з М.Шашкевичем у Львівській духовній семінарії. Належав до семінарського оточення Маркіяна, поділяв його ідеї. На цьому згодом наголошував давній приятель І.Должанського, згаданий поет М.Устиянович. У примітці до вірша «Покойному Івану Должанському, приходнику Корчина», датованому 1876 р., він зазначив, що разом зі семінарським товаришем Федором Рудницьким М.Шашкевич, І. Должанський та він (М.Устиянович) склали дружній гурток, який товариші називали «четвіркою», що постала на місці колишньої «трійці».

(Продовження у наступних числах «Мети»)

Роман КИРЧІВ,
професор, доктор філологічних наук,
Заслужений діяч науки і техніки України.

Заповнюючи сторінки «Поминальника» на сорокасти Великого посту, кожного разу вписую ім'я – «Федір і його дружина». Я не знаю навіть їхнього прізвища – в моїй пам'яті він так і залишився Федем. Федем із далекого дитинства, котрому я завдячую, що вижила в ті голодні роки.

Коли «забрали» Тата (греко-католицького священика), мені було кілька місяців. На парохії залишилась Мама і нас п'ятеро. Старшого і середнього братів забрала Бабуся, а ми, малеча, тулилися до Мама. Мама мусила дбати про те, як нам вижити. Вона закінчила учительський семінар, могла б учителювати, але роботу в школі дружині священика не давали. Та і я була ще зовсім маленька. Тож доводилось жити на ласці колишніх парохіян, котрим теж було не легко.

В розпалі зими 1952 року в хаті було голодно і холодно. Продуктів та опалу майже не було, й у Мама залишалась лише надія на Бога. А її віра була дуже глибокою,

У Польщі відбувся з'їзд священників-екзорцистів

«Сатані не притаманне лінитство, тож нам необхідно бути зануреними в Непорочно Зачату», – переконував о. Веслав Янковскі під час св. меси, відслуженої в базиліці в Непокаланові (Польща) по закінченні 22-го Загальнопольського з'їзду отців-екзорцистів, який відбувся у лютому. У цій зустрічі, яка мала закритий характер, взяло участь близько 100 священників зі всієї Польщі, які ділилися своїм досвідом, беручи участь в лекціях і наукових сесіях.

Як визнав о. Янковскі, людей інтригує сутність екзорцистів, але, за його

словами, вони є «справжніми католицькими священниками» – так само служать святі меси, сповідають і навчають правд віри. Поза тим, вони уповноважені своїми отцями-єпископами звершувати додаткове служіння.

Як зазначив о. Янковскі, отців-екзорцистів важко чимось здивувати. Проте під час з'їзду їм трапилася нагода вислухати свідчення стосовно одержимості дитини, що неабияк здивувало їх. «Дитя змалку може привчитися до край аморальних вчинків. І все – під прикриттям забав. Чи знають про це батьки?

бо і в той вечір, коли за вікном сніжило і морозний іній почав вкривати стіни, Мама з нами молилася. Молилася за Тата – бо йому було гірше, молилася за нас і за наше здоров'я.

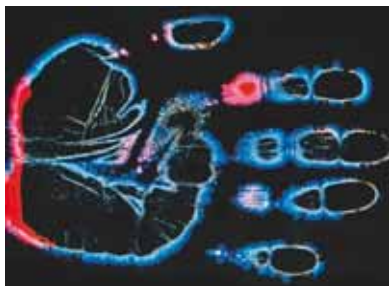
Тоді-то у вікно хтось постукав. Мама відчинила. На порозі стояв Федь, – а мешкав він у протилежній частині села, за рікою. Він приніс молоко і хліб. «Ми з жінкою, – каже, – так сидимо і думаємо: надворі – мороз, а як там наша Їмость із малими дітьми? І вирішили передати вам щось на вечерю. Ви, Їмостуню, не думайте – ми ще й козу хочемо вам привести, бо дуже вже мізерна ваша мала донечка. А поки що я привіз трохи дров для опалу. А вже завтра приведу козу і трохи сіна для неї». Мама плакала, дякуючи Господу за вислухані молитви і за життя дітей.

Та коза від Федя і його жінки супроводжувала нас ще багато років. Вона була нашою кормильцею в найгірші часи. Навіть переїхала з нами до Запорізької області, куди ми були виселені, і там рятувала нас не раз від голоду. Мама завжди молилася за Федя і його дружинку та тих, хто допоміг нам вижити.

Немає вже Мама, немає і Федя та його жінки, та я продовжую мамині молитви за жертводавців. За тих, хто приходив з допомогою не тільки тоді, коли просять, а насамперед тоді, коли біда є тихою, а це є означає, що її важче розгледіти. І зараз серед тих, хто енергійно просить під церквою (а таких багато і в наш час), вибираю і простягаю руку з пожертвою тій особі, що стоїть збоку з похилою головою і сумними очима, але без простягнутої руки. Пам'ятаю Федя...

Ірина КОЛОМИСЦЬ

Польський священник узяв на озброєння відбитки пальців

Священик Католицької Церкви в Польщі Гжегож Сова встановив у своєму храмі в місті Грифов Шленські сканер для відбитків пальців.

Він знадобився йому для того, аби контролювати, як часто школярі відвідують богослужіння.

Як повідомляє Reuters із посиланням на «Газету виборчу», церковними правилами школярям, які готуються до конфірмації, наказується впродовж трьох років відвідати 200 мес. Виконання цієї вимоги звільняє їх від іспиту, що передє таїнству.

Незвична ідея ксьондза зі сканером припала учням до душі. Та й сам священнослужитель подо-

бається їм сучасним підходом до вирішення проблем. Як розповіла газеті школярка, яка назвалася Кароліною, «це зручно, адже тепер не потрібно стояти в черзі, аби отримати підпис священника у щоденнику конфірманта» (такий підпис служить підтвердженням того, що учень був в храмі).

Населення Польщі, відзначає Reuters, є, можливо, одним із найщиріше віруючих народів Європи. У недільні дні католицькі храми тут завжди переповнені.

Вітаємо Ювілярів! У березні святкують ювілеї:

30-річчя священства – о. Юрій Чикель (02.03)
15-річчя священства – о. Петро Андрейко (08.03)

90-річчя уродин – о. Омелян Високінський (22.03)
45-річчя уродин – о. Віктор Назарчик (20.03)
35-річчя уродин – о. Андрій Івашків (28.03)
35-річчя уродин – о. Олег Жаровський (30.03)

ДУМКИ ПРО ВІЧНЕ

ЧИ НЕ НАГАДУЄ ТАКА ІСТОРІЯ ЩО-НЕБУДЬ ІЗ ТВОГО ЖИТТЯ?

Чоловік і жінка багато років прожили на незаселеному острові. Одного дня на кораблі, який пропливав повз острів, помітили їхній сигнал – дим – і спустили шлюпку. Але замість того, щоб узяти їх на борт, матроси, що припливли на шлюпку, запропонували їм декілька газет і сказали: «Капітан хоче, аби ви перед тим, як вирішити, чи повертатися, дізналися, що твориться у світі».

Бувають у житті моменти, коли хочеться втекти на безлюдний острів, але знаєш, що не можеш (не маєш на це права). Бог привів тебе у цей світ, аби ти зробив його кращим. Тобі відведено твою власну роль у Божому плані спасіння, але все залежить від тебе. Можеш сказати Божому планові «Так» і долучитися до нього, або ж сказати «Ні» і займатися своїми справами.

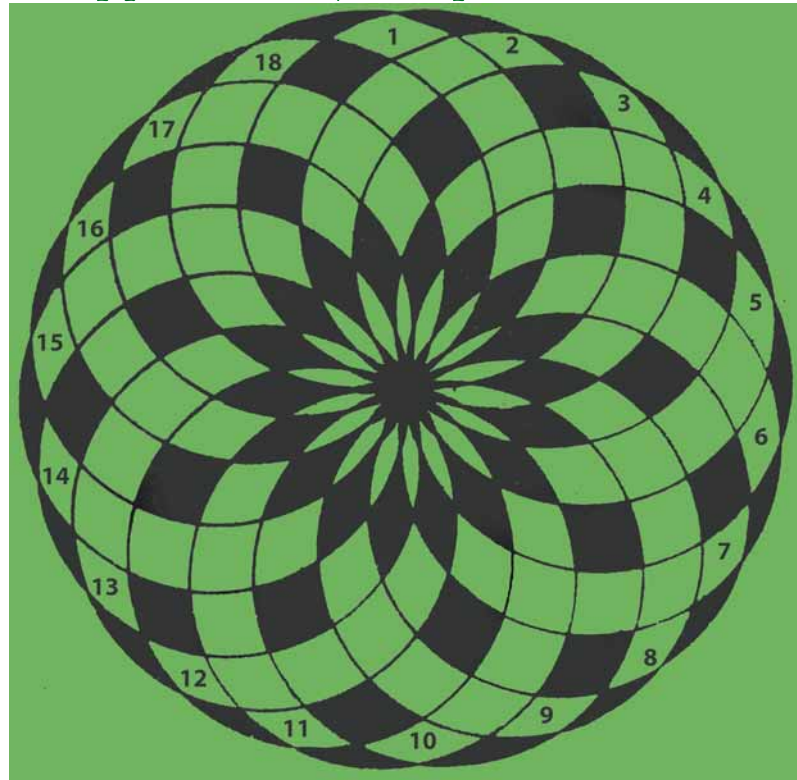
Одна жінка відвідала фабрику з виробництва музичних інструментів, де вона побачила, як народжується піаніно. Спочатку власник показав їй кімнату, де робітники нарізали дошки. Потім її повели в приміщення, де виготовляли корпуси для піаніно. У наступній кімнаті робітники полірували їх до блиску. Далі закріплювалися металеві струни і вставлялися клавіші. Нарешті вона прийшла в демонстраційний зал, де музикант виконував прекрасну музику на вже зібраних інструментах.

Після цієї екскурсії жінка подумала: «Така значна відмінність між тим, що я побачила в першій та останній кімнатах, подібна до відмінності між жолудем і деревом, яке виросло з нього. І це можна порівняти з тим, чим я є тепер, з тим, чим я можу бути».

У якій із тих «п'яти кімнат» знаходжуся я на своїй духовній дорозі? Чи є щось, що особливо заважає моему духовному поступу?

«Горе тим, хто вмирає, забираючи з собою свою музику, так ніколи її й не заспівавши» (Олівер Вендель).

Кругословиця «Християнська»

1. Свята Магдалина. 2. Канонічна вимога, правовий акт, що зобов'язує до виконання. 3. За Біблією, божество мовіатян і аммонітів. 4. Обряд у складі повечерній перших чотирьох п'ятниць Великого Посту під час якого читають із Євангелія про хресні муки Ісуса Христа. 5. Сяйво навколо голови святого, символ святости й божества. 6. Настоятель невеликого католицького чоловічого монастиря. 7. Богослужіння в складі всеночної. 8. Дорадчий орган при патріарху православної церкви та Папі Римському у католицькій. 9. Святі мученики ... Гліб. 10. Зброя, якою було проколото бік Ісуса Христа. 11. Кафедральний чи головний храм міста. 12. Чаша або келих, якими користуються священники під час Служби Божої. 13. Попередня професія євангеліста Матвія. 14. Він родом з Кириної, допоміг нести хрест Ісусові Христові. 15. Ознака архиєрейського сану. 16. Протестантський письменник, автор життєопису Ісуса Христа. 17. Гора, на якій відбулось Преображення Господнє. 18. Один з християнських апостолів, фундатор т. зв. паулінізму.

Склав Богдан ЛАДАНАЙ

Відповіді на кругословицю «Релігійна» («Мета» число 2/61, лютий)

1. Пасха. 2. Завіт. 3. Аргос. 4. Гріхи. 5. Емаус. 6. Амвон. 7. Хітон. 8. Вірую. 9. Єресь. 10. Ореол. 11. Ірмос. 12. Хрест. 13. Митра. 14. Синод. 15. Міхей. 16. Тіара. 17. Вихід. 18. Миня.

Львівська середня спеціалізована музична школа-інтернат імені С. Крушельницької запрошує талановиту молодь

Наша школа єдина в західному регіоні України, яка виконує державне замовлення з професійної підготовки музично обдарованої молоді 9 областей України, заклад унікальний, оскільки шкільного спрямування в Україні є лише чотири.

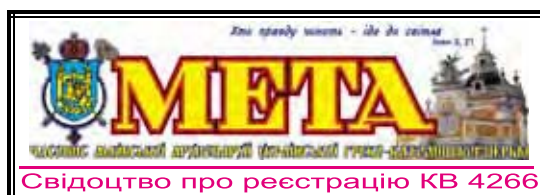
Зараз у школі навчається 430 учнів, у тому числі 123 з яких проживає у інтернаті, оскільки вони не є мешканцями Львова. Серед учасників навчального процесу понад 120 лауреатів Міжнародних та всеукраїнських конкурсів, 6 Президентських та 2 державних стипендіатів.

Серед випускників школи – всесвітньо відомі музиканти – Олег Крива, Юрій Башмет, Олександр Слободяник, Богодар Которович, Лідія Шутко, Віктор Єресько, Назарій Пилатюк, Юрій Хвостов, Анна Савицька та багато інших.

Професійно музикою можуть займатися тільки діти, які обдаровані талантом абсолютного слуху та даром до музикування. Багато талановитих дітей проживає за межами Львова і їм невідомо про існування нашого закладу, це призводить до того, що ці обдаровані діти не мають змоги розвивати свої здібності, які подаровані Богом, та бути зарахованими до лав учнів нашої школи, а в майбутньому стати музикантами світової слави.

За довідками звертатися:

УКРАЇНА. 79005. Львів-5, вул. Зелена, 10, тел. і факс: (032) 276-24-12, 276-24-13, 276-24-11

Над випуском працювали:
головний редактор:
о. Іван ГАЛІМУРКА,
літературний редактор **Святослав СМУК,**
більдредатор і технічний редактор:
Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
тел. (0322) 79-86-93;
тел. (032) 233-40-73;
e-mail: meta.ugcc@gmail.com
meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.
При передруку посилання на газету «МЕТА» обов'язкове.
Матеріали не рецензуються і не повертаються.
Редакція може не поділяти думку автора.
Друк: друкарня ДП МО України «Армія України»
Тираж: 6000
Замовл.